

Pályázatok (2. oldal)

Ahány (egy)ház, annyi szokás (5. oldal)

Spánn Gábor írása (8. oldal)

„Korszerűtlen”, mert minden korhoz szól (Jitro)

A Tízparancsolat aktualitását zsinagógai életünk rendje adja – január 22-én olvassuk fel.

Ez a törvény az erkölcsi parancsolatok betartását teszi a legfőbb vallási kötelességgé. A lényegesebből és a fontosból a leglényegesebbet és a legfontosabbat emeli ki. *Greszman*, a neves vallástörténész szerint a Tízparancsolat az első óriási határjelző, ősidőkből való tiszteletreméltó emlékkő, amelyet befutott a monda borostyánja. Értéke parancsainak egyszerűsége és tiszta megfogalmazása. Nézzünk bele.

Az első nem tilt és nem parancsol semmit. De azért több, mint „bemutatókötés”. Én vagyok az Isten! Aki engem szolgál, az a legteljesebb erkölcsi séget tartozik követni – és aki ezt követi, az engem szolgál.

Egy másik arról szól, hogy a láthatatlan és ábrázolhatatlan Istent szolgálj. A Színánál álló tömeget, majd az egész emberiséget „letegezi”, mely formula mellett, hogy magában foglalja az összességet, mégis mindenkéhez egyedileg szól. A láthatatlanságról. Mérheterlen igényesség van abban, ha valaki egy láthatatlan Istenre esküszik fel, sutba dobva a közhely – hiszem, amit látok – „örök érvényességét”.

Van egy parancsolat, amely Isten nevének méltatlan kimondását tiltja. A káromkodást, hamis esküt stb. Amit ezzel kapcsolatban egyes zsidó médiák művelnek (Ő-kévaló, I-ten, M-ható), az, legyünk jóindulatúak, meglehetősen tájékozatlanságra vall. Tudniillik a Tóra az eredeti istennév profán kiejtését tiltja (nem is ismerjük), vagyis – ellentétben egy szélsőjobb blogger állításával – a Tízparancsolatnak ez a mondata sem magyarul hangzott el...

Ne készíts magadnak... Ne imádd őket! Ne borulj le előttük! Ne szolgálj azokat! A kommentátorok gyakran utalnak arra, hogy napjaink istenei a pénz, a sztárok, a színészek, a celebek, a sportolók stb. Az apák vétkének megbüntetése harmad- és negyedzigenlencsák ütőssé teszi e parancsolatot.

Valamennyi ünnep közül csak a szombat került a kőbe vésett alaptörvénybe. Tudniillik legyen egy olyan napja a hétnek, amikor a Teremtőre gondol az ember, amikor elmélyed, és keresi az igaz utat. Ez a nap a micrájimi rabságra való emlékezést is szolgálja. Te tudod, milyen az embertelen, szüntelen robot, add meg hát mindenkinek, aki dolgozik, a pihenés idejét is. A szombat napjának tehát nem csak vallási, de szociális jelentősége is van.

A szülők tiszteletéről szóló parancsolat az idősekről való gondoskodásra is figyelmeztet. Tanulsága: csak az a nép maradhat fenn hazájában, amelyik ezt tudja és teljesíti, s az új felé való törekvésében tiszteli a régi, tiszteletre méltót is.

A többi parancsolat a közösségi erkölcs tömör kódexe. Védi az életet, a becsületet, a családi boldogságot, a személyi tulajdont, az érület tisztaságát. A lényegre a midrás utal: Megmondta néked, ember, mi a jó, és mit kíván tőled az Isten. Csak azt, hogy cselekedj az igazságot, jersz a jóságot, és tiszta alázatban járj a te Isteneddel.

Vagy még rövidebben: az igaz ember hűségében él.

Ráv

MEGHÍVÓ

A Budapesti Zsidó Hitközség és az Autonóm Ortodox Izraelita Hitközség

a budapesti gettó felszabadításának 66. évfordulója alkalmából
megemlékezést tart

2011. január 18-án (kedd) 10.00 órakor

a Herzl téren
(a Dohányzsinagóga mellett)

Beszédet mond: **ISRAEL MÉIR LAU**, Izrael állam volt országos főrabbi, Tel-Aviv vezető főrabbi, a jeruzsálemi Jad Vasem Intézet elnöke

Énekel: **Tóth Emil** főkantor

Közreműködik:

a Goldmark Kórus és a Dohány utcai kórus egyesített férfikara

Vezényel:
Somló Andor

A kegyeletes megemlékezésre tisztelettel meghívjuk.

Streit Sándor
Budapesti Zsidó Hitközség
elnök

Zoltai Gusztáv
Budapesti Zsidó Hitközség
ügyvezető igazgató

Herczog László
Autonóm Ortodox Izraelita Hitközség
elnök

Felhívjuk a férfiak figyelmét, hogy a megemlékezésen fejfedő viselése kötelező.

MEGHÍVÓ

a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetségének közgyűlésére
2011. január 30. (vasárnap) délelőtt 10 órára
Budapest VII., Síp u. 12. II. emeleti dísztermébe

Nyitóima

Elnöki megnyitó

Napirendi pontok:

1. Határozathozatal a Mazsihisz 2009. évi záróműködéséről
Előadó: Zoltai Gusztáv ügyvezető igazgató
(A napirendi pont vitáját a korábbi közgyűléseken már lefolytattuk)
2. Beszámoló a Mazsihisz 2010. évi költségvetésének eddigi végrehajtásáról
Előadó: Zoltai Gusztáv ügyvezető igazgató és Sessler György, a Számvevő és Számvizsgáló Bizottság elnöke
3. Beszámoló a Mazsihisz 2011. évi költségvetésének tervezetéről, és határozathozatal a Mazsihisz 2011. évi költségvetésének tervezetéről
Előadó: Zoltai Gusztáv ügyvezető igazgató és Sessler György, a Számvevő és Számvizsgáló Bizottság elnöke
4. A pápai ingatlan elidegenítése ügyben hozott korábbi határozat jóváhagyása
5. Egyéb ügyek

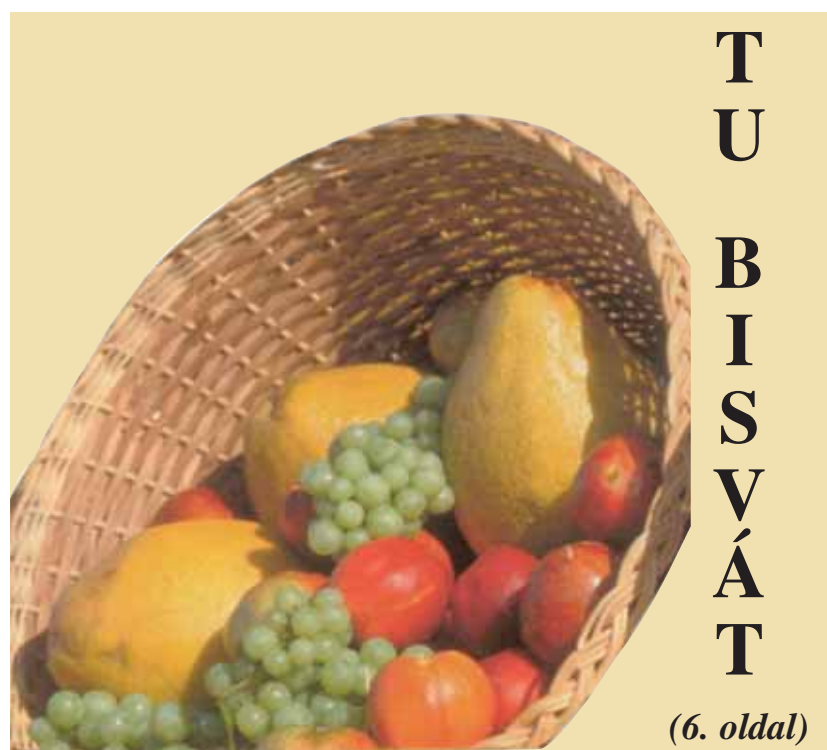
Záróima

A közgyűlés legfeljebb délután 2 óráig tart, amennyiben ezen időpontig nem sikerül a kifizető napirendi pontokat megtárgyalni, úgy a következő közgyűlésen hozunk azokról határozatot.

Hittestvéri üdvözléssel:

Dr. Feldmájer Péter
elnök

Zoltai Gusztáv
ügyvezető igazgató

T
U
B
I
S
V
Á
T

(6. oldal)

Chanukkai beszámolók 2.

Nagykörös. A halvacsorával (Feldmájer Péterné és Berman Dávidné készítette) egybekötött szertartáson a szolnoki elnök unokája gyújtott gyertyát, a háttérben Róna Tamás rabbi

Szolnok. Berman Manó gyújt

Ortodoxia

A sábesz kimenetele után a Kazinczy utcai ortodox templom téli termében mó láve de málke – a szent napot búcsúztató – ünnepséget rendeztek, miközben a chanukka negyedik napjának lángja égett a nagy chanukijában. A szokásos dalok és finom falatok után ráv *Weiszberger T. Mojse* főrabbi beszédében ismertette az ünnep lényegét. Chanukka idején

hálaadó imákat mondunk, gyertyák fénye ünnepli a csodát, énekelünk, olajban sült ételeket eszünk. Nincs előírva a nagy lakomák rendezése, bor fogyasztása, mint púrimkor. Azon a napon még az ivás mértéke is meghatározott, hogy meg tudjuk különböztetni az áldott Mordechajt az átkozott Hámántól. Étel-italt küldünk egymásnak ajándékba. Mi tehát a különbség a két posztbiblikus

(Folytatás a 4. oldalon)

PÁLYÁZATOK

Pályázati felhívás zsidó ifjúsági szervezetek működési támogatására

A Mazsihisz meghirdeti 2011. évi pályázatát zsidó ifjúsági szervezetek részére működési költségeik támogatására. A pályázaton részt vehet minden olyan ifjúsági szervezet, amely saját maga vagy melynek ernyőszervezete tagja a Magyar Zsidó Kongresszusnak.

A hárommillió forintos keretből a Mazsihisz Ifjúsági Csoportjának ajánlása alapján, a Mazsihisz vezetésének döntése után részesülnek a támogatottak.

Beadási határidő: 2011. február 15. A pályázatot pályázati adatlap kitöltésével kell elkészíteni, amely a Mazsihisz honlapjáról (www.mazsihisz.hu) tölthető le. A pályázatot elektronikus úton a palyazat@mazsihisz.com e-mail címre kell küldeni. Az e-mail tárgy sorában a pályázat címét az alábbi módon kell megjelölni: (pályázat címe). Az esetlegesen csatolt Word, illetve Excel dokumentumok nevének utalnia kell a beadott pályázatra. Az elektronikusan benyújtott pályaművek mellett a pályázatokat egy példányban kinyomtatva, postai úton is el kell juttatni (Mazsihisz Számvitel, 1075 Bp., Síp u. 12.). (További információk a pályázati útmutatóban találhatók.)

Pályázati felhívás zsidó ifjúsági szervezetek vallási programjainak támogatására

A Mazsihisz meghirdeti 2011. évi pályázatát zsidó ifjúsági szervezetek részére zsidó vallási élettel kapcsolatos programjaik támogatására. A pályázaton részt vehet minden olyan ifjúsági szervezet, amely saját maga vagy melynek ernyőszervezete tagja a Magyar Zsidó Kongresszusnak.

A hárommillió forintos keretből a Mazsihisz Ifjúsági Csoportjának ajánlása alapján, a Mazsihisz vezetésének döntése után részesülnek a támogatottak.

Beadási határidő: 2011. február 15. A pályázatot pályázati adatlap kitöltésével kell elkészíteni, amely a Mazsihisz honlapjáról (www.mazsihisz.hu) tölthető le. A pályázatot elektronikus úton a palyazat@mazsihisz.com e-mail címre kell küldeni. Az e-mail tárgy sorában a pályázat címét az alábbi módon kell megjelölni: (pályázat címe). Az esetlegesen csatolt Word, illetve Excel dokumentumok nevének utalnia kell a beadott pályázatra. Az elektronikusan benyújtott pályaművek mellett a pályázatokat egy példányban kinyomtatva, postai úton is el kell juttatni (Mazsihisz Számvitel, 1075 Bp., Síp u. 12.). (További információk a pályázati útmutatóban találhatók.)

Pályázati felhívás ifjúsági sporttevékenység támogatására

A Mazsihisz meghirdeti 2011. évi pályázatát zsidó szervezetek részére az ifjúság folyamatos sporttevékenységének és egyedi sporteseményeknek a támogatására.

A hárommillió forintos keretből a Magyar Zsidó Kongresszus Ifjúsági és Sport Bizottságának ajánlása alapján, a Mazsihisz vezetésének döntése után részesülnek a támogatottak.

Az egyes pályázatok maximális támogatási összege: **500 ezer forint.**

Beadási határidő: 2011. február 15. A pályázatot pályázati adatlap kitöltésével kell elkészíteni, amely a Mazsihisz honlapjáról (www.mazsihisz.hu) tölthető le. A pályázatot elektronikus úton a palyazat@mazsihisz.com e-mail címre kell küldeni. Az e-mail tárgy sorában a pályázat címét az alábbi módon kell megjelölni: (pályázat címe). Az esetlegesen csatolt Word, illetve Excel dokumentumok nevének utalnia kell a beadott pályázatra. Az elektronikusan benyújtott pályaművek mellett a pályá-

zatokat egy példányban kinyomtatva, postai úton is el kell juttatni (Mazsihisz Számvitel, 1075 Bp., Síp u. 12.). (További információk a pályázati útmutatóban találhatók.)

Pályázati felhívás üdülési és táborozási tevékenység támogatására

A Mazsihisz meghirdeti 2011. évi pályázatát zsidó szervezetek, hitközségek és alapítványok részére a Mazsihisz balatonfüredi üdülőjé és a szarvasi tábort igénybe vevők támogatására.

Az ötmillió forintos alpból a Magyar Zsidó Kongresszus Ifjúsági és Sport Bizottságának ajánlása alapján, a Mazsihisz vezetésének döntése után részesülnek a pályázók.

Az egyes pályázatok maximális támogatási összege: **1000 000 forint**, de ebből egy támogatott személyre maximum **50 ezer forint** használható fel.

Beadási határidő: 2011. február 15. A pályázatot pályázati adatlap kitöltésével kell elkészíteni, amely a Mazsihisz honlapjáról (www.mazsihisz.hu) tölthető le. A pályázatot elektronikus úton a palyazat@mazsihisz.com e-mail címre kell küldeni. Az e-mail tárgy sorában a pályázat címét az alábbi módon kell megjelölni: (pályázat címe). Az esetlegesen csatolt Word, illetve Excel dokumentumok nevének utalnia kell a beadott pályázatra. Az elektronikusan benyújtott pályaművek mellett a pályázatokat egy példányban kinyomtatva, postai úton is el kell juttatni (Mazsihisz Számvitel, 1075 Bp., Síp u. 12.). (További információk a pályázati útmutatóban találhatók.)

Pályázati felhívás könyv kiadásának támogatására

A Mazsihisz meghirdeti 2011. évi pályázatát magánszemélyek és szervezetek részére könyv, valamint multimédiás termék kiadásának támogatására.

A hatmillió forintos alpból a Magyar Zsidó Kongresszus Kulturális Bizottságának ajánlása alapján, a Mazsihisz vezetésének döntése után részesülnek a támogatottak.

A bírálókat során előnyben részesülnek azok a pályaművek, amelyek:

- alkalmasak a zsidóság történetének, hagyományainak, gondolkodásának, mindennapi életének bemutatására, a szűkebb közösség és az egész társadalom számára egyaránt;
- segítik a Kárpát-medencei zsidóság közös múltjának feltárását;
- képesek megszólítani az új generációkat;
- hozzájárulnak a magyar települések zsidó emlékeinek megőrzéséhez;
- nagyobb mértékben vonnak be más forrásokat, támogatókat.

Az egyes pályázatok maximális támogatási összege: **500 ezer forint.**

Beadási határidő: 2011. február 15. A pályázatot pályázati adatlap kitöltésével kell elkészíteni, amely a Mazsihisz honlapjáról (www.mazsihisz.hu) tölthető le. A pályázatot elektronikus úton a palyazat@mazsihisz.com e-mail címre kell küldeni. Az e-mail tárgy sorában a pályázat címét az alábbi módon kell megjelölni: (pályázat címe). Az esetlegesen csatolt Word, illetve Excel dokumentumok nevének utalnia kell a beadott pályázatra. Az elektronikusan benyújtott pályaművek mellett a pályázatokat egy példányban kinyomtatva, postai úton is el kell juttatni (Mazsihisz Számvitel, 1075 Bp., Síp u. 12.). (További információk a pályázati útmutatóban találhatók.)

Pályázati felhívás zsidó vallási könyv és egyéb nyomtatott vagy multimédiás termék kiadásának támogatására

A Mazsihisz meghirdeti 2011. évi pályázatát zsidó hitközségek, kör-

zetek és intézményeik részére zsidó vallási könyv és egyéb nyomtatott vagy multimédiás termék kiadása, imakönyv vásárlása, valamint tórajavítás támogatására.

Az ötmillió forintos alpból a Pályázati Kuratórium ajánlása alapján, a Mazsihisz vezetésének döntése után részesülnek a támogatottak.

Az egyes pályázatok maximális támogatási összege: **500 ezer forint.**

Beadási határidő: 2011. február 15. A pályázatot pályázati adatlap kitöltésével kell elkészíteni, amely a Mazsihisz honlapjáról (www.mazsihisz.hu) tölthető le. A pályázatot elektronikus úton a palyazat@mazsihisz.com e-mail címre kell küldeni. Az e-mail tárgy sorában a pályázat címét az alábbi módon kell megjelölni: (pályázat címe). Az esetlegesen csatolt Word, illetve Excel dokumentumok nevének utalnia kell a beadott pályázatra. Az elektronikusan benyújtott pályaművek mellett a pályázatokat egy példányban kinyomtatva, postai úton is el kell juttatni (Mazsihisz Számvitel, 1075 Bp., Síp u. 12.). (További információk a pályázati útmutatóban találhatók.)

Pályázati felhívás vallási célú rendezvények, összejövetelek szervezésének támogatására

A Mazsihisz meghirdeti 2011. évi pályázatát zsidó szervezetek, hitközségek, körzetek és intézményeik részére. Pályázni lehet vallási célú – ideértve a holokausztmegemlékezésekkel és Izraellel kapcsolatos – rendezvények, összejövetelek szervezésére.

A kétmillió forintos alpból a Pályázati Kuratórium ajánlása alapján, a Mazsihisz vezetésének döntése után részesülnek a támogatottak.

Az egyes pályázatok maximális támogatási összege: **400 ezer forint.**

Beadási határidő: 2011. február 15. A pályázatot pályázati adatlap kitöltésével kell elkészíteni, amely a Mazsihisz honlapjáról (www.mazsihisz.hu) tölthető le. A pályázatot elektronikus úton a palyazat@mazsihisz.com e-mail címre kell küldeni. Az e-mail tárgy sorában a pályázat címét az alábbi módon kell megjelölni: (pályázat címe). Az esetlegesen csatolt Word, illetve Excel dokumentumok nevének utalnia kell a beadott pályázatra. Az elektronikusan benyújtott pályaművek mellett a pályázatokat egy példányban kinyomtatva, postai úton is el kell juttatni (Mazsihisz Számvitel, 1075 Bp., Síp u. 12.). (További információk a pályázati útmutatóban találhatók.)

Pályázati felhívás vallási célú rendezvények, összejövetelek szervezésének támogatására

A Mazsihisz meghirdeti 2011. évi pályázatát zsinagógák részére. Pályázni lehet vallási célú rendezvények, összejövetelek keretében adott kidusok finanszírozására.

A kétmillió forintos alpból a Pályázati Kuratórium ajánlása alapján, a Mazsihisz vezetésének döntése után részesülnek a támogatottak.

Az egyes pályázatok maximális támogatási összege: **300 ezer forint.**

Beadási határidő: 2011. február 15. A pályázatot pályázati adatlap kitöltésével kell elkészíteni, amely a Mazsihisz honlapjáról (www.mazsihisz.hu) tölthető le. A pályázatot elektronikus úton a palyazat@mazsihisz.com e-mail címre kell küldeni. Az e-mail tárgy sorában a pályázat címét az alábbi módon kell megjelölni: (pályázat címe). Az esetlegesen csatolt Word, illetve Excel dokumentumok nevének utalnia kell a beadott pályázatra. Az elektronikusan benyújtott pályaművek mellett a pályázatokat egy példányban kinyomtatva, postai úton is el kell juttatni (Mazsihisz Számvitel, 1075 Bp., Síp u. 12.). (További információk a pályázati útmutatóban találhatók.)

Pályázati útmutató

A nyertes pályázók a támogatási szerződés aláírása után juthatnak a támogatáshoz.

A támogatást a szerződés aláírása után egy évig lehet igénybe venni. A támogatás módja: utófinanszírozás. A pályázók már felmerült költségeiket számlák, valamint bankkivonatok hitelesített fénymásolatainak beküldésével igazolhatják.

A kifizetés előfeltétele:

- nemleges APEH-igazolás a köztartozásokról;
- nem magánszemély pályázó esetében a 30 napnál nem régebbi bírósági kivonat benyújtása;
- a támogatott vállalja, hogy hivatalos honlapján és valamennyi hivatalos, a jelen pályázat tárgyával kapcsolatos közleményében feltünteteti a Mazsihisz 0358-as technikai számát, tájékoztatva az szja 1%-ának felajánlásáról.

A támogatás bruttó módon értelmezendő, a le nem vonható forgalmi adót, valamint személyi jellegű költségek esetén a felmerülő kifizetői adókat, járulékokat is tartalmazza.

Alaki követelmények:

- elektronikus úton és 1 példányban papír alapon *határidőre* beküldött, maximum 3 oldalas gépelt projektterv. A pályaműveket kizárólag doc (Word), xls (Excel), illetve pdf kiterjesztéssel kérjük beküldeni. Más képfarmatort nem fogadunk el. A beküldött mellékletek nevei utaljanak az eredeti pályázatra;

- tárgy megjelölése (időzjelet kérjük, ne alkalmazzanak);
- részletes költségvetés;
- kitöltött adatlap (kérjük, ügyeljenek arra, hogy a megfelelő töltsék ki).

Beadási határidő: 2011. február 15. A bírálatok várható időpontja: 2011. március 31.

Tájékoztatót és adatlapot a Mazsihisz honlapjáról lehet letölteni (www.mazsihisz.hu).

Egy-egy pályázó több pályázatot is beadhat. A pályázatban kérjük, feltétlenül tüntessék fel:

- a saját forrás nagyságát;
- milyen más szervezettől igényeltek (nyertek el) támogatást a pályázatban megjelölt célra;
- a megvalósítás utáni tervezett bevételeket.

Felhívjuk a tisztelt pályázók figyelmét, hogy **NEM** kerülnek a bírálóbizottság elé:

- a határidőn túl, valamint a pályázati kiírásnak nem megfelelően beadott pályázatok;
- előző években elnyert, lejárt elszámolási határidejű, de el nem számolt projekttel rendelkező pályázók pályázatai.

Az alakilag nem megfelelő pályázatok esetében hiánypótlásra felkérő e-mailt küldünk egy alkalommal. A hiánypótlások beérkezési határideje 2011. március 18.

Az e-mailen beküldött pályázatokat a rendszer automatikusan visszaigazolja. Kérjük, figyelje a visszajelzést.

A BZSH Választási Bizottságának közleménye

Rövidesen megkezdődnek a BZSH templomkörzeteiben a választások. Ennek elősegítésére és előkészítésére adjuk közre az alábbi értesítést és tájékoztatást.

A budapesti templomkörzetek előjárásai részére!

Tisztelt Körzeti Elöljáróság!

Elérkezett a 2007–2011 közötti választási ciklus lejárt előtti félév. A Választási Bizottság ennek megfelelően felhívja a T. Templomkörzetek Elöljáróságát, hogy a választásra jogosultak névsorát a BZSH Alapszabályának és a Választási Szabályzatnak megfelelően állítsák össze és tegyék közzé. (Ez történhet első sorban a zsinagóga épületében és a körzet irodájában.)

Ezt követően írásban értesítsék a választásra jogosultakat a választás helyéről, időpontjáról, továbbá a megválasztható tisztségekről. A BZSH új Választási Szabályzata értelmében az arányosság elvének jobb érvényesülése érdekében a Mazsihisz Közgyűlésébe delegált küldötteket is a templomkörzetben választják meg közvetlenül. Ennek megfelelően a templomkörzetekben a választásra kitért napon az alábbi tisztségeket betöltők megválasztására kerül sor.

Mindenekelőtt a templomkörzetben háromtagú Jelölő Bizottságot kell kijelölni. Ezt követően háromtagú Választási Bizottságot is ki kell jelölni, amely a választást levezeti és örökösöknek annak tisztasága és törvényessége felett. A választás napján a háromtagú Választási Bizottság bonyolítja le a választás technikai részleteit. A választás napján megválasztandó tisztségek:

- a körzet elöljárósága
- 1 fő, a körzetet a BZSH-nál képviselő KJB-tag (Központi Jelölő Bizottság tagja)
- küldöttek a BZSH-ba
- küldöttek a Mazsihiszbe (csak olyan személy választható értelemszerűen Mazsihisz-küldöttnek, aki a BZSH küldöttlistáján is BZSH-küldöttnek megválasztásra kerül).

Felhívjuk figyelmüket, hogy a választás napja lehetőség szerint vasárnap legyen, mivel azt munkaszüneti napon és zsidó hétköznapon lehet csak megtartani. A templomkörzeti választásokat 2011. március 12. napjáig be kell fejezni. A hitelesített választási jegyzőkönyveket, iratokat az az eredményt a templomkörzetet a választást követő nyolc napon belül megküldi a BZSH ügyvezető igazgatójának és Választási Bizottságának.

Tájékoztatóval jelezzük, hogy a választáson az a templomkörzetbe tartozó hitközségi tag vehet részt, aki a BZSH Alapszabályában írtak szerint cselekvő választójoggal rendelkezik, a tárgyévra a kultuszjárulékot igazoltan megfizette, vagy az alól mentességet kért és kapott. A templomkörzetben bármely tisztségre az a személy választható meg a fentiek figyelembevételével, aki legalább két éve az adott templomkörzethez tartozik igazoltan.

Együttműködésüket, fáradozásukat előre is köszönjük, munkájukhoz sok sikert kívánunk.

Hittestvéri üdvözléssel:
a BZSH Választási Bizottsága

Megválasztható létszámok körzetenként (nem tartozik bele a hivatalból közgyűlési tagok létszáma):

	BZSH	Mazsihisz
Bethlen téri körzet	8	8
Buda-Óbuda körzet	6	5
Dohány utcai körzet	10	7
Dózsa György úti körzet	3	1
Hegedűs Gyula utcai körzet	10	10
Hunyadi téri körzet	5	4
Kispest-Lőrinc körzet	0	0
Lágymányos-Újbuda körzet	4	2
Nagyfuvaros utcai körzet	9	9
Páva utcai körzet	2	2
Dél-pesti körzet	1	1
Újpest-Rákospalota körzet	2	2
Szeretkórházi körzet	2	1
Vasvári Pál utcai körzet	4	3
Zuglói körzet	4	3
Összesen:	70 fő	58 fő

(A nem működő Kispest-Lőrinc körzet egyfős jelölti létszámát a területileg hozzá legközelebb eső Páva utcai körzet kapta).

Nyílt levél

Érdekes írás jelent meg az Új Élet jól fizetett egykori jeles szerzőjének, az ORZSE honlapján sok cikkel szereplő Naftali Krausnak klaviatúrájából.

Nevezett szerző marónak szánt gúnyjal ír a Mazsihisz ügyvezető igazgatójának és a Dohány utcai zsinagóga főrabbiájának Jiszráél Meír Launál tett látogatásáról, Lau főrabbi szónokként való meghívásáról az idej gettófelszabadulási megemlékezésre.

Az utóbbi években több megalapozatlan támadás is érte rabbijainkat, templomainkat, a magyarországi zsidókat, a teljes magyarországi zsidóságot az Izraelben élő, így a magyar belpolitikát és zsidóságot csak messziről figyelemmel kísérelő szerzőtől. Ezen nyílt levél aláírói, a templom rabbija és körzetének elnöke úgy érzik, a templomukat és legfőképpen a rabbi személyét ért gúnyos szavak tovább már nem tolerálhatók.

Néhány helyen talán az írás pontosításra szorul, ekképpen:

1. A rabbi nem samesza senkinek, a templomkörzet elnökének sem.

2. A megemlékezések mintegy tizenöt esztendeje költöztek be a zsinagógába, azt megelőzően évtizedekig a templom udvarán tartották. Miután a szerző tudja, hogy a megemlékezés mindig január 18-án van, kivéve, ha szombatra esik, az elképesztő hideg miatt vezették be a templomba azokat az idős túlélőket és azok hozzátartozóit, gyászolókat, akik eljöttek. Most megpróbálunk visszatérni a régi hagyományhoz.

3. NK bennfenteskedve ír a találkozón elhangzottokról, mintha mindenhol ott lenne, mintha mindenről információja lenne. Amit leír, az nem a valóság.

4. A szerző dehonesztálóan ír a templom főrabbiájáról, azt érzékeltetve, hogy annak nincs sok fogalma a hálácháról. Nos, annyi van, hogy tudja: *לֹא תִלְךָ רַכִּיל בְּעַמֶּיךָ*, a rágalmazás tilalma a magát vallásos zsidónak nevezőket, ortodoxokat és neológokat egyaránt köti. Tudja azt is, hogy *מִצְוָה*, azaz a poklosság szó *רַע מוֹצִיא שָׁם רַע*, a rossz hír keltésének parafrázisa, és Bölcsseink szerint ez a legszigorúbban tilos.

5. És még nem beszéltünk az illetékesség hiányáról. Szerző ex cathedra ír és kijelent, igazságot oszt a magyarországi zsidóság életéről. Izraelből. Lehet, hogy el kellene olvasni a Tórárt: *לֹא תִסֵּג גְבוּל רֵעֶךָ*, ne sértsd meg felebarátod határát. Mintha összekevernének az illetékességi körök. Izraelből könnyű Budapestet, a Mazsihisz és a magyar zsidóság szervezeteit ostromolni, főleg akkor, ha a szerző bevallotta a chábád mozgalom híve. De a rabbi azt is tudja, amit a szerző lehet, hogy nem: *hic Rhodus hic salta*, szabadon értelmezve: gyere ide, és innen, a mi életünket élve, a mi berkeinkből gyakorolj kritikát, de először kezd önmagadon!

A csodálkozónivaló az, hogy ő, mint a magyarországi zsidó élet visszasságainak önjelölt purifikátora, félre tudta tenni a Mazsihisz szemben érzett fenntartásait akkor, mikor a Hitközség lapjába vagy a Hitközség által fenntartott NEOLÓG Rabbiképző honlapjára írt.

A rabbi (aki egyébként a Dob u. 35. környezetében nőtt fel) a Dohány-templom mindennapi reggeli és esti minjenjében davenol. Többek között ezt: *וְלַמְשִׁינִים אֵל תְּהִי תְּקוּוּהָ*, a rágalmozóknak ne legyen reménységük...

Végezetül úgy véljük, leginkább a szerzőnek kéne megfogadnia utolsó mondatában nekünk szánt tanácsát: „Nézhetünk a tükörbe és szőgyellhetjük magunkat!”

Dr. Fröhlich Róbert, Zoltai Gusztáv,
a Dohány-zsinagóga a Dohány-körzet
főrabbiája elnöke

DEUTSCH GÁBOR

A Csörsz utcai temető megmentéséről

Híresek nyughelye

A Csörsz utcai ortodox temető többször veszélybe került, más temetők sírjait a környékről elvitték, beépítésre ítélték azt a telket is. A MOM-székház, a Kongresszusi Központ, a Novotel Szálló építésénél szóba került ez a patinás ékszerpark. Kincset érő emberek nyughelyét zavarták volna meg. Félreértés ne essék, minden ember érték, és a kádisos elmondásától szent lesz az a föld, amely befogadta őket. De azért a névsort tekintve a rendkívül gondozott sírkert nem mindennapi nagyságok pihenője. Ott hantolták el a rabbizsenit, *Koppel Reichet*, a felsőház tagját és vejét, a Csúzer rávot. Mindkét pozsonyi Szofer család leszármazottaiból többet is, a mártír *Bíró Dánielt* és kórháza meggyilkolt betegeit. A tekintélyes felsorolás hosszan folytatható. Szinte minden sírról krónikákat lehetne írni. Sokan mozdultak meg a temető érdekében. Talán a lehangosabban az ortodoxia elnöke, *Fixler Herman* bácsi. A makacs tanácselnököt megfenyegette, ha nem vonja vissza a megszüntető határozatot, mielőtt az exhumálások elkezdődnének, az elnök már ott fog feküdni égi büntetéséért a sírkertben. A funkcionárius próbált alkudni, maradhat az „élők háza”, s mint alagsorra építenék a MOM-székházat. Az ellenzők ebbe sem mentek bele. Londonból a nyugat-magyarországi temetők buzógó gondozója, *Abelesz Jiszráél* hívott telefonon, közölte, *Jungreis Miklósné* (lánykori nevén *Eckstein Dóra*, özvegyülése után magyarosítva *Járó Dóra*), aki a felesége révén rokona, szintén ott volt a megszüntetést megakadályozók között. Talán nemcsak azért, mert édesapja, *Eckstein Izidor* rabbi is ott alusza örök álmát, hanem mert felmérte a kultúrvesztést, amelyet e kicsiny temető eltűnése jelentene.

Bár a legregébbi sír (egy másik felszámolt helyről odahozott) *Abelesz Sámuelé*, akiről *A. Jiszráél* nem tudja, hogy rokon-e, együttérzése azokkal, akik tisztességgel hárborogtatása ellen cselekedtek, indokolja a megszüntetését. Tájékoztatása nyomán az aktivitásáról nevezetes *Járó Dóra* mozgalmas életét igyekszünk áttekinteni.

„Forduljon minden jóra, ezt kívánja Dóra”

Segítségünkre volt lánya, *Járó Katalin* pszichológus, korábban a Magyar Tudományos Akadémia Pszichológiai Intézetének munkatársa, majd az ELTE Radnóti Miklós Gyakorló Iskola pszichológusa. *Eckstein Dóra* 1911-ben született Budapesten, özvegy édesapja második házasságából, ahonnan négy gyereket hozott magával és még hat született utána. Közvetlen testvéreit sorolja a családi nóta vagy mondóka: „Forduljon minden jóra, ezt kívánja Jenő-Aranka-Flóra-Jolán-Adolf-Dóra”. A jobb sors kívánsága érthető, hiszen ahogy a legidősebb testvér leírja, a rabbinak ugyan saját temploma volt, mégis egy szoba-konyhás lakásban laktak, s ha az apa bőchereival tanult, a gyerekeknek a konyhában kellett maradni. Széderestéken mégis vendégek ültek az asztalnál, ajándékot kaptak, és vidámak, emlékeztetésekre maradtak az ünnepek. A rabbi 1913-ban váratlanul elhunyt, a kenyér nélkül maradt családot az anya szüleihez költöztet Párára. A szűkös körülmények megmaradtak. Dóra, a legkisebb, testvérei közül egyedül tanulhatott, a nyitott szellemű pápai református tanítóképző intézet kollégiumába nyert felvételt. 1931-ben kapta meg a tanítói képesítést. Azokban az években csak házitanítóként tudott munkát vállalni. Megismerkedett élete nagy szerelmével, egy gazdálkodó családból származó legénnyel, *Jungreis Miklós* bádogos és vízvezeték-szerelővel. Hogy a legendás rabbicalád valamely oldalágából származott-e a fiatalember, az csak valószínű, de a családi krónikában erről nem esett szó. Úgy keveredett Párára, hogy lelkes cionista szervezőként járta az országot, s ott tanulta ki a szakmát. Miklós azért választotta a fizikai munkát, mert cionista meggyőződése szerint a jövő országát manuálisan kell építeni. 1933-ban sikerült is kivándorolniuk a Szentföldre, az akkori Palesztinába. Kibuchban tevékenykedtek, mezőgazdasági munkát végeztek. Egy fénykép bizonyítja, hogy *Ungár Imre*, a kitűnő világtalan zongorista is ott volt. Talán koncertezett és tanult. A Zenei Lexikon szerint 1939 és 43 között Hollandiában élt. Később Miklós és Dóra územben helyezkedtek el. Mint öntudatos dolgozók, részt vettek egy nagy sztrájkban. Ezért a férjet másfél évi elzárásra ítélték, Dóra pedig nyolc hónapot töltött vizsgálati fogságban egy betlehemi női börtönben. Bekapcsolódtak egy baloldali fiatalok által szervezett csoportba, ezért 1937-ben a brit hatóságok mindkettőjüket visszatoloncolták Magyarországra. Ők voltak a legjobban meglepve, amikor a hajón találkoztak. Nem tudták, hogy

Fixler Herman. Ígéret az égi büntetésre

együtt fognak utazni. A szociáldemokrata párt-hoz csatlakoztak. Miklós gyárban dolgozott Csepelen; jó humora később, elbocsátása után, mint minden vállaló alkalmi munkást sem hagyta el. Dóra a hitközségi napközi otthonban helyezkedett el a Nagyfuvaros utcában, és a baloldali nőegyletnek lett a titkára.

A Ribbentrop-látogatás idején napokra tonloncházba zárták. Miklóst egy háborúellenes tüntetés után letartóztatták. Dóra levelében írja nővérének, hogy egyre nehezebb az életük, és tudja, lesz a helyzet az országban még rosszabb is, szembe kell nézni vele, „nem hagyjuk magunkat letérni”.

1943-as okmány igazolja, hogy *Jungreis Miklós* közérdekű munkaszolgálatra hívták be. Közben gyerekeik születtek, Kati. Bármilyen kicsi volt, emlékezni véli, hogy értesítés jött: az apát és társait a Déli pályaudvaron keresztül vizszik ismeretlen helyre. A feleségek, Dóra is, viték gyerekeiket a vonathoz, a vagonokról leugró moszosok megpuszilhatták nejük, gyermekeiket, és már menniük kellett tovább, de ki tudja, hová. Mint ahogy egy életrajzban Dóra írja, a háborúban elvesztette férjét, egy nővére kivételével testvéreit, szüleit. Párára szeretett volna látogatni, de a háború előtti körülmények nem tették lehetővé, a háború után meg már nem volt kihez. Miklós, rajongva szeretett férje, nyom nélkül tűnt el. Dóra szinte minden fórumot igénybe véve kerestette. Még a hetvenes években is. Nem tudta elképzelni, hogy ez az életvidám férfi nincs többé. Gondolta, valami világvegi elfelejtett hadifogolytáborban sínylődik. Mindenholnan a „befejeztük a nyomozást” vagy a „nyilvántartásban nem szerepel” néhány soros választ kapta. Lánya meséli, hogy a Szovjetunióban tanult, és az anyja instrukciója nyomán úgy járkált az utcán, abban a reményben, hogy egyszer csak egy mesebeli csoda folytán szembejön vele édesapja.

Az 50-es évek

Dóra a háború után nagy lendülettel kezdett munkához. A nőmozgalomban kapott szerepet, a Magyar Nők Demokratikus Szövetségének titkára lett, az elnök *Rajk Júlia* volt. Foglalkozott éhező gyermekek ellátásával, hadifoglyok feleségeinek ügyével, egészségügyi vándorautó-akció létrehozásával. Bár az elnökkel sok kérdésben nem értett egyet, mégis amikor *Júliát* és férjét perbe fogták, őt is lefokozták. Később szakmájának megfelelően a Köznevelési Minisztériumba helyezték, felelős osztályvezetői állásba. Munka mellett végezte el az egyetemet. A zsidó orvosok idején váratlanul ismét karantén a sorsa.

Tankönyvszerkesztő lett, így írókkal jó kapcsolatba került. Különösen *Váci Mihállyal*, akivel már a háború előtt is családi barátságot ápolt, és egy másik költővel, *Jobbágy Károlylyal*, ami jellemére utal, hiszen tudjuk, hogy a poéta többször lett kegyvesztett, a lázadó írók „családjához” tartozott, 56-os magatartásáért felelősségre is vonták.

Dóra az ötvenes évek második felében érkezett karrierje csúcára mint minisztériumi osztályvezető, az Országos Gyermekek és Ifjúsági Tanács irányítója, motorja. A gyermekvárosok alakításának korszaka volt ezen időszak. A főtít kell külön kiemelni, ez bizonyult a legsikeresebbnek.

Érdekes epizód, hogy amikor a nővére Izraelből Magyarországon vendégeskedett, Balatonfüreden a strandon csak mondták és mondták felváltva az Ady-verseket. Egy férfi ámulva

bámulta őket. *Ascher Oszkár* volt, a kitűnő előadóművész. Azt hitte, két magyar irodalom szakos tanárral találkozott. Aranka, a nővér, Dóránál korábban, 1931-ben vándorolt ki férjével. Bár nem volt tanár, mégis egész életében nagyon sokat tett a Magyarországról betelepült oléik – bevándorlók – útjának egyengetéséért. Olyan sokan jöttek hozzájuk, hogy kint született három lánya bár sosem tanulta, mégis bírta a magyar nyelvet. Végül a *Csoma Gyula* vezette Pedagógiai Intézetben mint docens végzett kutatómunkát. Jó szónoki és előadói képességekkel rendelkezett, hívták hát sok helyre.

Tanulmányai is egymás után jelentek meg fontos szaklapokban.

Epilógus

Dóra Párára nem jutott el, de Izraelbe, amikor már lehetett – 1966-ban –, sietve ellátogatott, és később is többször.

Teltek az évek. 70-ben vonult nyugdíjba. Életének két csúcásáról szeretett beszélni különös nyomatékkal a családnak, főleg lányának, Katinak. Az egyik a főtí gyermekváros, ahol elhagyott és elárult gyerekek százai vagy talán ezrei nőttek fel. Amikor eltávoztak az intézetből, akkor is nyomon követték sorsukat, nem engedték el a kezüket. A legtöbbet megtalálták helyüket az életben, és hálásan gondoltak vissza az otthonra és annak alapítóira. Kullancs ott is akadt, de igen sokáig a pozitívum vált meghatározóvá.

A rendszerváltásnál, amelyet Dóra nem élt meg, a gyermekvédelemben radikális szemléletváltás történt. Úgy gondolták, ez a típusú otthon már a múlté, a családi elhelyezése a jövő útja. Nehéz megítélni, hogy speciális szakemberek nélkül sikeres lesz-e ez a megoldás. Mindenesetre a fenti intézmény létrehozásában vállalt szerepére mindig, még nagybetegen is, büszkén gondolt. Másik kiemelkedő cselekedete a Csörsz utcai temetőhöz fűződik. Nem meglepő, hogy az agilis, befolyásos, mindenkinek mindent kijáró Dórához fordultak. Ügyintéző aktivitása közmozdász volt. Nem ismert akadályt, ha hitt valaminek a fontosságában.

Nem tartozott a krónikus temetőlátogatók közé, de mint a bevezetőben írtuk, megértette e szent hely jelentőségét. Hiba volna túlértékelni szerepét, hiszen nem kevesen voltak, akiket megdöbentett a felszámolás terve, de lendületesen tenni akarását ismerve, ne becsüljük le a fáradozását.

Koppel Reich, a rabbizseni sírja

Írásos bizonyíték a tárgyalásokról tudunkkal kevés maradt, de a hírek szerint az akkori főhatalmasságokhoz, ha úgy tetszik, a legmagasabb szinthez is eljutott a megszüntetést ellenzők hangja, és siker koronázta az együttes fellépést. Láthatjuk, a MOM-székházat, amelyet végül is a közelben építettek fel, a kilencvenes években lebontották. Fót sem maradt a régi. Barátságáról és hűségéről tervezett írni terjedelmes könyvet, ez hosszan tartó betegsége miatt nem valósult meg. 1989-ben eltávozott közülünk.

De „az élők háza”, ahová 1890-ben földelték el az első elhunytat, és 1961-ben az utolsót, ma is várja látogatóit. Jönnek is a zarándokok, itthonról és messze földről. Az utókorunk kötelessége megemlékezni azokról, akik Budapest egyik ékességének megőrzésén fáradoztak. Ezek közé tartozott *Járó (Jungreis) Dóra Cipóra*.

Chanukkai beszámolók 2.

(Folytatás az 1. oldalról)

ünnepek között? Púrimkor Hámán, később Hitler – a kettő között nincs különbség, mondta a főrabbi – a zsidóságot akarta kiirtani. Fizikailag megsemmisíteni. Nem számított, hogy vallásos volt-e az illető vagy már éppen elhagyta hitét, esetleg keresztény pappá vált. Németországban számos példa bizonyítja e tény. Aki zsidónak született, legyen csecsemő vagy aggastyán, ha vonatkozta rá a származási törvények, pusztulnia kellett. A fizikai retorzióval szemben az élet fizikai elemeinek – evés-ivás – hangsúlyozása vált szükségessé. Ezért szerepel a púrim hét micvája között a lakoma és az ajándékok küldése, illetve annak tanácsolt tartalma.

A chanukka jellege más. Antiochus a görög kultúra egvediségét hirdette, a szellemiséget vette célba. Tiltólistáján a hónap, a sábesz és a brisz (Ábrahám szövetségébe való felvétel) szerepel. Az Újholdat nem lehetett hirdetni, amikor még nem létezett naptár, így az ünnepek megtartása lehetetlenné vált. A sábesz fontos tartóoszlopa a zsidó vallásnak, nem kell bizonyítani, hogy a brisz is az. Rafinált módszert találtak ki a szír-görögök. A három tartóoszlop nélkül mi maradhat a vallásból? A templom ugyan állt, csak éppen tisztátalan állatokat áldoztak ott, és volt, aki erre hajlandónak bizonyult. E célból eljutottak a katonák az akkor még jelentéktelen Modin városába, ahol egy önként jelentkező tisztátalan állatot kívánt bemutatni. Matiszjáhu, a helység papja leütötte az áruját, és felkelésre szólított fel. Először csak öt fia követte, később a jámborok maroknyi, de elképzelt serege is csatlakozott hozzájuk. Bölcsenik szerint olyan elszánt hősök hadakoztak, akik közül egy-egy hétezer ellenséggel is szembenézett. A harc a zsidó szellemiségről folyt, ezért ünnepljük a chanukkát fényvel, imával, tanulással. A gyerekek játékszere a trenderli, álca volt. Tanulták a tiltott Tórárt, s amikor felügyelők jöttek, eldugták a könyveket, és a pörgettyűt vitték elő, bizonyítva, hogy ártatlan játékkért gyülekeztek. A későbbiekben Szádjá gáon kijelentette, hogy a nép nem lehet vallás nélkül. Ez megmaradásának titka. A chanukka a zsidó szellemiség diadala – fejezte be tanítását a főrabbi.

A felszolgált chálét – kalácsot – ráv Herskovitsnak, a Carmel étterem vallási ellenőrének – másgiachjának – a felesége sütötte. A kétféle kuglit ráv Weisberger T. Mojse főrabbi hitve, a rebbecen készítette.

D.G.

Nagyfuváros

A fény ünnepe idén sem érte felkészületlenül a Nagyfuváros közösséget. Az első napi és a többi hétköznapi gyertyagyújtást a mincha ima után tartották. Pénteken, a szombat bejövetele előtt, *Schöner Alfréd* főrabbi, az ORZSE rektora is jelen volt. A negyedik gyertya meggyújtása szombatra esett, melynek kimenetele után a kile hölgytagjai nekiálltak a fánk elkészítésének. *Streitné Évike*, *Balázs Györgyi*, *Zsoldos Bea* és *Friedháber Tiborné* ügyes és gyors kezekkel kavarták, szaggatták, sütötték a fánkokat. *Somkuti Vera* és *Kurtzné Kovács Ági* a gyerekekkel foglalatoskodtak, fánkot formáztak, gyurmából chanukiját és vallási szimbólumokat alakítottak ki, trenderlivel műlatták az időt. A zsúfolásig megtelt díszteremben *Streit Sándor* meggyújtotta a gyertyákat, ezzel elkezdődött a műsoros est. Az elnök pár szavas bevezetője után *Smulik Glitsenstein* rabbi mondta el ünnepi beszédét. *Benkő Gabi* és *Petrik Fanni* versmondással szórakoztatta a közönséget, *Gálfy Gyuri* gitárjával kísérte dalait, melyeket sokan vele énekeltek. Egy alkalmilag összeállt kórus – melynek tagjai templomunk évtizedekkel ezelőtti talmud-tórájának tanulói voltak – chanukkai dalokat adott elő, kitörő sikert aratva. Ezután közös éneklés következett, a Hava Nagila harsányan hangzott,

Gyuri gitárkíséretével. A szünetben a gyerekek ajándékokat kaptak, és elkészült a fánk is, amely – mit ne mondjunk – úgyszintén osztatlan elismerést váltott ki. A folytatásban a rabbi kezébe vette a gitárt, és saját magát kísérve ő is chanukkai dalokat adott elő a csodálkozó közönségnek, akik hamarosan ocsúdva a meglepetésből (gitározó rabbi), maguk is beszálltak az éneklésbe. A műsor után még sokáig maradtak, beszélgettek, játszottak az ünneplők. Köszönet a szép este megszervezőinek, közreműködőinek, akik munkájukkal segítettek a chanukka méltó és vidám megünneplését körzetünkben. Aki több képet és videót akar látni az eseményről, az a Facebookon, a Nagyfuváros lapján, láthatja az ott történeteket.

Alma utca

Budapest sok helyszínén, színes programokkal készültek a különböző zsidó irányzatok a chanukka megünneplésére. Hagyományosan ilyenkor a gyerekek látogatnak el az idősekhez, ajándékokkal és műsorral készülnek.

Az ORZSE végzős hallgatójaként fél éves gyakorlatomat a MAOIH Alma utcai szeretetotthonában töltöttem. Már nyáron elkezdtem bejárni az idősekhez, ismerkedni velük. Mostanra, úgy gondolom, megismertek, megszoktak engem mint leendő szociális munkást. Hetente többször velük töltök néhány órát, sokat beszélgetünk és játszunk együtt. A legtöbbször én is kezdem jobban megismerni. Idén a chanukka alkalmából három, nekik szervezett rendezvényen is részt vehettem.

A második napon óvodások vittek vidám műsort az otthonba. Ők még picik, nekik az a fontos, hogy nézzék őket, megtapsolják, megdicsérik, elismerést kapjanak. Sokszor hasonlítják az idős embert a kisgyerekekhez. Nem szabad. Egészen más. Lehet, hogy egy-egy reakciójuk hasonlatosnak tűnik, de koruk, élettapasztalatuk miatt egészen másvalami irányítja bensőjüket. A picik általában ösztönösen viselkednek, az öregek az addig megélt jó és rossz élményeik szerint tudatosan reagálnak. Az Alma

Chanukka Rievkomáromban

utcai szeretetotthonban holokauszttúlélők, illetve a holokausztraumájától szenvedők laknak. Legtöbbször elvesszük a családjukat a szóban. Valószínűleg ez az oka annak, hogy bár a boldog, mosolygós arcú óvodások láttán első reakciónk az öröm és a meglepettség volt, amikor a gyerekek elkezdtek énekelni, meggyújtották az ünnepi gyertyát és játszottak a trenderlivel, eszükbe jutott a tragikus múlt, mert úgy veltünk észre, hogy sok idős egészen elszomorodott.

Így volt ez akkor is, amikor az ortodox hitközség időseknek rendezett ünnepségét látogattunk meg. Remek műsorral készültek a gyerekek. Miatán a főrabbi meggyújtotta a chanukka lángját, a kicsik énekeltek, játszottak a színpadon, a nagyobbak pedig egy színdarabot adtak elő a barátságáról. Közben olajban sült süteményekkel kínálták az öregeket. A jó hangulatot

fokozta az előadás végén fellépő bűvész, aki szó szerint a tűzzel játszott...

Az ünnep utolsó előtti napján iskolások látogattak el az idősekhez az otthonba. Saját maguk által készített ajándékokat és gyümölcsöt hoztak, és odamentek minden öreghöz, elbeszélgettek velük. Hihetetlen nagy örömet szereztek ezzel. A 12-13 éves gyerekek már nemcsak kapni, hanem adni is szeretnek, ők ráadásul a tanulmányaikból vagy a szüleik elbeszéléseiből ismerik a zsidó történelmet, népünk közel hat évezredes hányatott sorsát.

Örömteli volt mindhárom program. A közös ünneplések, megemlékezések erősítik a generációk közötti köteleket. A holokauszttúlélők és a kisebb-nagyobb gyerekek megható, de ugyanakkor megrázó kapcsolata volt érezhető az összejöveteleken. Megrázó, mert sok idős fájdalommal gondol a vészidőszakban meggyilkolt családtagjaira, és megható, mert jó látni, hogy nem vész el a hagyomány, mely az öregek tisztelésére szólít minket:

„Ősz fej előtt állj föl és tiszteld az öregnek arcát és féld Istenedet. Én vagyok az Örökkévaló.” (3Mózes, 19,32)

Szabó Andrea
ORZSE

Salgótarján

Emelkedett hangulat jellemezte az ünnepséget, amelyen a hitközség látta vendégül a kis közösség tagjait, a pásztói hitestvéreket és az elszármazottakat Budapestről. Idén negyvenen gyűltek össze, volt, aki külföldről kívánt boldog chanukkát. Az elnök, *Tóth Klára* üdvözölte a jelenlévőket, majd megemlékezett azokról, akik már nincsenek közöttünk, így *Neumann Lajosné*-ről, *Ica* néniéről és *Földi Györgyről*. Röviden beszámolt a mögöttünk hagyott időszak hitéleti eseményeiről, köztük a nagyünnepek megtartásáról, köszönetét fejezte ki a debreceni hitközségnek, hogy előimádkozó küldésével segített a lebonyolításban. Szólt azokról a kiadásokról, amelyek a gondnoki lakás, a szertartási terem és a temető karbantartásával kapcsolatosak. Szécsény-

bis folyamatosan végeztették a sírkert gondozását. Végül örömteli családi eseményekről számolt be, három új taggal gyarapodott a közösség, *Keszler Lilike* szeptemberben, *Tóth Rafáel* és *Stahl Omri* novemberben született. Mindkét kisfiú szép szertartáson lett a zsidó közösség tagja.

Ezután vette kezdetét a program, amelyen belül *Tóth Klára* szólott chanukka csodáiról, a mának is szóló tanulságairól. A gyertyákat a jelenleg Budapesten élő *Lówy Lajos*, a hitközség volt elnöke gyújtotta meg a szokásos áldások elmondása közben, s felhangzott a Máz cur, majd pedig több chanukkai, illetve izraeli dal. Az ünnepség ebéddel, a fánk elfogyasztásával és baráti eszmecserevel fejeződött be. A hitközség több idős tagjának hához vitték az ételt.

(bte)

Sabbathsong Debrecenben

Révkomárom

Az 5771. zsinagógai esztendő chanukkáját háromnapos programmal köszöntötte a hitközség. A Hagymányok Hétvégéje új kezdeményezésünk, amely mindenki számára lehetőséget adott betekinteni a fény ünnepe rejtelmeibe. Péntek délután *Paszternák Tamás*, a KZSH programkoordinátora üdvözölte a megjelenteket, majd bevezető előadásában közösségünk történetéről szólt.

A Hagymányok Hétvégéjén adtuk át *Winkler Miksának* a Kehila-díjat, mivel más irányú elfoglaltsága miatt a Zsidó Kultúra Európai Napján erre nem volt lehetőségünk. A harmadik nap gyertyáit *Zev Stiefel* póstyáni rabbi – aki az egész program vallási részét vezette – gyújtotta meg, négy gyermekével közösen.

A sabbátköszöntés különlegessége az volt, hogy most imádkozhattunk először a hitközségünk által kiadott péntek esti imakönyvekből. A magyarázatokkal tarkított szombatfoglalás után megjelöltük *Bina Stiefel* rebbecen háromfogásos vacsoráját. Az asztalról nem hiányozhatott a gefilte fis, a barchesz és a maceszgombóc húsleves sem. A szellemi táplálékról *Oláh János*, az ORZSE dencse gondoskodott Chanukka, a fény ünnepe című előadásával. Az étkezés közben és azt követően felcsendülő vidám dallamok emlékeztetést tettek a Menházban el-töltött szombatot.

Másnap reggel az ima hangjai lepétek be a Wallenstein Zoltán-termet, közösségünk téli imatermét. A hangulat a régmúlt időkét idézte. Az ízletes ebéden ismét a rebbecen ételei kerültek az asztalra. A sóletet és a kuglit, a tradicionális zsidó konyha remekét nagy meglepéssel fogyasztották el a régió különböző városaiból érkezett vendégeink. Ezután táncra perdültek a férfiak a rabbi vezetésével az asztalok körül. *Oláh János* a különböző zsidó irányzatokról beszélt. A délutáni szabadidő alatt mindenkinek volt lehetősége megismerkedni városunk zsidó nevezetességeivel. Utána *Sharon Asher* mutatta be Izraelről és a gasztronómiáról szóló internetes naplóját (blogját), melyet a negyedik esti chanukkai gyertyák meggyújtása követett. A hétvége további részében lehetőséget biztosítottunk a távolabbról érkezőknek, hogy megtekintsék a felújításra szoruló mikvét.

Az ünnep alatt több kis csodának is tanúi lehetünk Rievkomáromban: a saját imakönyv megjelenésének, a minjában történő imádkozásnak, a szombat reggeli tóraolvasásnak és a körtáncnak. Az esemény a helyi sajtó élénk érdeklődése mellett zajlott. A rendezvény a következő szervezetek anyagi támogatásával valósult meg: Csemadok, Szülőföld Alap, Pincus Alapítvány, European Jewish Fund, JHF, Mazsihisz. Köszönet mindazoknak, akik a zavartalan lebonyolításban segítettek.

PA

Debrecen

Az első lángot a DZSH tagjai, *Smuel Feiglin* lubavicsi küldött és a Debrecenben tanuló izraeli egyetemisták gyújtották meg a szépen felújított belvárosi Hal közben felállított óriás chanukiján. A csontig hatoló, dermesztő hideg, szél és eső sem szegte kedvét a lelkes ünneplő seregnek. Az ünnep minden estéjén fellob-

bant az olajmécse, amely fényeivel bevilágította a teret.

A DZSH ünnepségére vasárnap délután zsúfolásig megtelt a díszterem. Rendezvényünket megtisztelték városunk prominens közéleti és egyházi személyiségei.

Az ünnep jelentőségét *Aser Ehrenfeld* rabbi méltatta, kiemelve a nyolc napra elegendő olaj csodájának jelentőségét a zsidóság körében. Az est fénypontja *Garai Róbert* és a Sabbathsong Klezmer Band „Humorban hempergetett klezmer” című fergeteges műsora volt. A felhőtlen hangulatú, vidám kabaréjelenetek átöleltek és egyben megfűszerezték életünk mindennapjainak örömeit és bánatát. A hálás közönség lelkesen bekapcsolódott egy-egy jól ismert dallam hallatán, s végül szünni nem akaró vastapsal hálálta meg a különleges előadást.

A szünetben büfé várta a résztvevőket, amelyben természetesen a hagyományos fánk volt a főszerep!

A műsort követően *Horovitz Tamás* elnök átadta a DZSH ajándékát *prof. dr. Gergely Juditnak* abból az alkalmából, hogy néhány nappal azelőtt vette át gyémántdiplomáját a szegedi egyetemen. Majd következett a tombolasorsolás, melyen sok értékes ajándék talált gazdára. A sorsolást az est konferansziéja, *Fehér Tamás* vezette, aki egy-egy tombolajegy számát matematikailag, olykor megmosolyogató feladványként találtatta ki a közönséggel.

Hétfőn este a Chábád Lubavics szervezésében az Aranybika üvegtérben izraeli előadóművész estjére került sor, melyen közel 300-an vettek részt.

Újpest

A zsúfolásig megtelt kultúrteremben *Szerdócz Ervin* rabbi helyettes beszélt a chanukka történetéről, majd meggyújtotta az első gyertyát. Ezután *Wintermantel Zolt* polgármesterrel köszöntötték a 100 éves *Schwartz Ernőt*, a mindenki által becsült *Schwartz Bécsit*, aki egész életében vallásosan állt, s a hétköznapi minjánok biztos tagja volt több körzetben, és most Újpesten is ő a legstabilabb templomjáró. A Benjámin óvodások nagy sikert aratva ünnepi dalokat énekeltek *Rádainé Somosi Éva* vezetésével. *Fröhlich Erika* klubvezető alaposan kitért magáért, és dús programot kínált az estére. A Jerusalem Express klezmerzenekar izraeli és zsidó számokat játszott. *Ihos József* (Katóné) anekdotákkal, viccekkel szórakoztatta a közönséget. A gyönyörű ruhában megjelenő *Sztréda Krisztina* operarészleteket adott elő. A finom fánkot a rabbi helyettes felesége, *Szerdócz Éva* készítette.

Szeged

Chanukka első napján a hitközség dísztermében a délutáni imát *Kellermann Itzhak* előimádkozó recitálta. Ezt követően gyújtottuk meg az első lángot. Az este ünnepi vacsorával folytatódott, a közös asztali áldás elmondása után *Polgár Gyula* játszott zongorán, *Hadobásné Bálint Suzsanna* énekelte. A táncot követően elfogyasztottuk a hagyományos ünnepi fánkot, majd esti imával zárult az igen sikeres rendezvény.

GIORA SHARON FŐKÁNTOR

Ahány (egy)ház, annyi szokás

Nemrégiben olvastam egy érdekes könyvet, melynek írója azt a találó címet adta: *Hívd meg Istent is a bár micvára...* Ebben tanácsokat ad a szerző az érdekelteknek, hogyan lehet emlékeztető, kellemes, mindenki számára élvezetes bár micva „partit” rendezni úgy, hogy a vallási összetevők ne essenek áldozatul olyan elemeknek, melyek, bár a vendégek számára lényegesek, mégsem tükrözik az alkalom zsidó jellegét.

Írásomban felvázolom az Amerikában divó szokások némelyikét, az adott templom közösségének beállítottságától függően. A szokásokat gyakran a család felfogása és a vendégsereg összetétele is befolyásolja. Tudjuk, hogy a vallását nem mindenki éli meg egyforma intenzitással vagy ugyanazzal az orientációval. Sok hittestvérünk esetében a bár micva mindenekelőtt az ifjúra váró vallási elkötelezettséget, a felnőtté válás első lépéseit jelenti. Az ünnepségnek ez a lényege, ebben különbözik más születésnap vagy egyéb ünnepségektől. Vannak ugyanakkor olyanok, akiknél a vallási kötődés lazább, és a bár micvát csupán „szép szokásként” kezelik, úgy érzik, a templomban lezajlott istentisztelet, a tórához való felhívás során elégettek a rituális és liturgikus követelményeknek. Este már jöhet a parti, melynek sok esetben semmi köze a valláshoz, a zsidósághoz és a szóban forgó alkalomhoz.

Ami a templomi szertartást illeti: nem csupán mozgalmanként (ortodox, konzervatív, reform), de zsinagógaként, gyülekezetként is változó az elvárás, az avatandó gyerek közreműködése, annak mértéke és milyensége. Az átlagos ortodox bár micva ifjú a haftara recitálásán kívül a tóraolvasás egy részét is végzi (jó képességű gyerek az egészet is felvállalhatja). Olyan eset-

fel a hagyományos hét helyett. Az egész istentisztelet ritkán lépi túl az egy órát vagy a 70 percet. A vendégek számára gyakran készítenek angol nyelvű „útmutatót”, mely nem csupán a más felekezetű, de a vallási gyakorlatban nem jártas zsidó vendég számára is igen hasznos. A gyerek, már a szertartás rövidsége és másféle struktúrája miatt is, sokkal kevesebbet működik közre, az elvárások mások. Szokás, hogy az ifjú a templomban beszédet mond (amire magyarországi gyakorlatban általában az istentiszteletet követő kiduson kerül sor). A kidusok igen különbözőek. Az ételek összetétele, mennyisége, milyensége, a meghívottak száma esetenként változik. Az esti parti a legtöbb esetben már igen kevésbé vagy egyáltalán nem tükrözi a zsidó vallási eseményt.

Mivel konzervatív zsinagógában működöm, a legtöbbet erről az irányzatról, ebben a körben zajló eseményekről mesélhetek. Ez a mozgalom a legnépesebb Amerikában, így talán a legtöbb változatban jelenik meg, a különböző közösségek által támasztott igényeknek megfelelően, az egyes rabbik döntései,

a tórához való felhívása előtt beszélnek, amikor a táliszt ráadják. Ilyenkor a hagyományos felhíváson kívül egy nagyon szép énekkel köszöntöm az ifjút, melynek szövege a Lech lechá szakasz kezdőmondatában gyökerezik: *Menj utadra és légy áldással...* Ezt a dalt vagy más, tartalmában hasonló jellegűt szinte minden avatáson énekel a kántor. Az avatandó ifjú beszédét követően a rabbi tart avatóbeszédet, melyet a hagyományos áldással zár.

Az istentisztelet befejezése után az esetek többségében kidust adnak a szülők. Ennek mérete, jellege szintén változó. Amennyiben a kidus (sok esetben ebéd) itt, a templomban zajlik, nem kétséges annak kóser összetétele, hiszen közösségünkben máságiák működik, és a rituális szabályoknak meg nem felelő étel jelenléte ki van zárva. Amennyiben az ebédre másutt kerül sor (ez sem ritka), ott sajnos nincs beszélgetésünk a feltálat ételek milyenségére.

Az esti ünnepség, a parti nagy fontossággal bír Amerikában. Egy erről szóló film címe szó szerinti fordításban *„Lépjé tartani Sternékkel”* volt. Ebben igen élethűen, sok humorral és ironikusan mutatták be, hogy tulajdonképpen ez a rész már nem is a gyerekről, még kevésbé a vallásról szól. Sokkal inkább a szomszéd és az ismerősök pukkanása a lényeg, a másik túlléptetése, vagyis minden a látogatástörténet. Általában minden ilyen partinak van egy meghatározott „témája”, a gyerek érdeklődésétől, kíváncsiságától függően. Ez a téma az esetek többségében sport, film, színház, pop- vagy rockzenei ihletésű. Ezt sugalmazza a terem feldíszítése, az asztalok közepén elhelyezett „center piece”, vagyis asztalközép-díszítő elem milyensége. Itt már szinte minden „világi”, a vallási lényeg lezajlott a templomban.

Persze van kivétel ezek között is, hiszen gyakran kezdődik a parti a hagyományos havdálával, a vacsora előtt elhangzik a majci, a feltálat ételek, ha nem is mindig a legszigorúbban, de követni próbálják a rituális étkezés szabályait, más szóval tartózkodnak az olyan ételektől, melyek még a lazán vett zsidó étkezési rendszabályok szerint sem elfogadhatók. Gyakori a hal vagy a vegetáriánus összetételű vacsora.

Azért ne tagadjuk, hogy sajnos nem mindenütt van ez így. Voltam már vendég olyan partin is, ahol egy pohár vizet sem tudtam fogyasztani, de erről majd másutt szólok.

A tánc a legtöbb esetben klezmerzenével, izraeli hórával kezdődik, csak azután térnek át a „világi” zenére, és ettől a ponttól már kevés összetevő emlékeztet bennünket arra, hogy itt ma bár micvát ünnepelünk.

Így fest tehát egy bár micva avatási ünnepség, és mint az elején írtam, szinte nincs is kettő, amely egy és ugyanaz lenne. Sok tekintetben egészen más ez, mint a magyarországi gyakorlat. Van benne olyan összetevő, amit érdemes lenne eltanulni, de van, amitől jobb tartózkodni.

Az írásom elején említett *„Hívd meg Istent is a bár micvára...”* című könyv azt sugalmazza (igen helyesen), hogy egy zsidó jellegű rendezvény is lehet kellemes, szórakoztató, minden igényt kielégítő. A bár micva ünnepség attól vallási és attól zsidó, ha ezeket az összetevőket végig megtartjuk. Ettől fog különbözni más ünnepségektől, és ettől lesz örökké emlékeztető a gyermek, a család és a meghívottak számára.

Szalagavató a Scheiberben

13...

Deutsch Róbert főrabbi

Azon a napon a sábbát kimenetele után megtelt a zuglói iskola aulája. Családtagok, barátok, ismerősök várták kíváncsian a 13. évfolyam számára oly jelentős eseményt. A varakozás a szokásosnál is fokozottabb volt, mivel tavaly nem tartottak szalagavatót, ez az első olyan évfolyam, melynek tagjai tizenhárom évig járnak a BZSH iskolájába. A hat elemi után a nyelvi előkészítő évfolyamon egy éven át intenzív képzésben (héber és angol) részesültek.

Réz Gáborné igazgató asszony beszédében kiemelte, hogy a mostani végzősök jelentős része tizenhárom évvel ezelőtt, az iskola megnyitására kezdte meg tanulmányait az új épületben.

Deutsch Róbert, az iskola főrabbija az éppen azon a héten zárult Börséit szavaival köszöntötte a két osztályt, és sok sikert kívánt az érettségizőkhöz.

Leendő sztárok a csillag alatt

A szalagavatót hagyományosan a következő évfolyam tanulói szervezték, az ő nevükben *Bandi Ágnes* búcsúzott a végzősöktől.

A beszédek után a várva várt szalagfeltűzés következett, először az A (osztályfőnök: *Deák Anna*), majd a B (osztályfőnök: *Mártha Zsolt*) tanulónak nevé olvasták a műsorvezetők.

A program kulturális részében elsőként a kivetítőn követhettük nyomon a diákok életét gyermekkoruktól egészen mostanáig. Számos fénykép mutatta be az iskolában és a különböző közös programokon szerzett feledhetetlen élményeket. Ezután versek, dalok, táncok következtek. Mindkét osztály külön-külön osztálytáncot mutatott be. A szervezők is táncal búcsúztak. Fellepett az Is... Real! Project zenekar is, melynek egyik éneke a végzős *Kuna Kata*.

A szünet után a vendégek a karzatra, illetve a terem két oldalára vonultak, teret hagyva a diákoknak a hagyományos keringőhöz. A fehér ruhás lányok és a frakkos fiúk több hónapos gyakorlásuk eredményét mutatták be, mindannyiunk örömeire.

A program hivatalos része ezzel véget ért. Az érettségizők hajnalig buliztak az „afterpartyn”, természetesen már az iskolán kívül.

PT

ben, amikor a gyerek a héberben és a vallásgyakorlásban az átlagon felül járatos (különösen, ha a Teremtő kellemes énekhanggal is megáldotta), nem ritka, hogy az istentisztelet egy részét is levezeti. Nem vitás, hogy az ortodox körökben tartott bár micva a zsidó elemeket nem csupán a templomi szertartás során tartalmazza, hanem az azt követő ebéd vagy az este tartott ünnepség is minden tekintetben a vallási szabályok szigorú betartásával jár együtt. Az esti összejövetel a havdala szertartással kezdődik, amit esetenként ismét a bár micva ifjú vezet le. Ezután, mivel a szombatnak vége, már szólhat a zene, kezdődhet a tánc, de ez is és a felszolgált ételkísélet milyensége is szorosan összefügg a zsidó vallási előírásokkal.

Hogy a másik végletéről szóljak: a reformközösségek ünneplési gyakorlata egészen más. Ismét a közösség beállítottságától függ, hogy a templomi szertartás alatt mennyi a héber és mennyi az angol, mennyit és mit csinál az avatandó gyerek, hogyan zajlik le a vallási esemény és az milyen hatással lesz a jelenlévőkre. Vannak reformközösségek (ma már egyre kevesebb), ahol péntek este tartják a bár micvát, mert szombat reggeli istentisztelet nincs. A reformgyülekezetek túlnyomó többsége mégis szombat délutón ünnepel. A tórai szakasz csak egy kis részét olvassák fel, a haftarából is csak keveset idéznek. A tórához sok esetben csak hármat hívnak

elvárásai alapján. Az úgynevezett „konzervadox”, azaz erősen hagyományos alapokon álló templomok szertartása sokban különbözik a kissé „balra” tolódo, modern, haladó irányzatú közösségektől. Szinte alig találunk két zsinagógát, ahol az ünnepség egy az egyben ugyanúgy zajlik le. Nálunk a bár micva jelölt hat hónapon át jár tanulni, felkészülni az avatására. Elvárjuk, hogy a tanulás kezdetén már tudjon héberül olvasni, azaz legyen mögötte több év „Hebrew School”, vagy ahogy ezt Magyarországon és másutt is nevezzük: talmud-tóra. Az én közösségemben már a péntek esti istentiszteleten „szerepe” van az avatandónak: a bevezetett szertartás egyes részeit ő vezeti le, mint például az Amidát megelőző fél kádist, majd a csendes imát záró mondatokat és a kidust.

A szombat délelőtti istentisztelet levezetésében is részt vesz az ifjú. Általában a reggeli birkot hasachar (hajnali áldások), a Báruch Seomár, az Asré, a fél kádis, tehetséges, jó hangú gyerekek esetében a Sochen Ad is a feladatai közé tartozik. A haftarát és annak áldásait recitálja, a tórából általában a máfirt megillető részt, de nem ritka, hogy az első két-három aliját is olvassa. Szokás nálunk is, hogy a gyerek beszédet mond a tóra visszahelyezése után, melyben az eseménynek a számára való jelentőségéről, esetenként a hetiszakaszról szól, és köszönetet mond szüleinek és tanítóinak. A szülők már ezt megelőzően, a fiuknak

„Ültess fákat a Karmel-hegyen történt tűzvész helyszínén a holokausztban elveszített családtagjaid emlékére!”

Jótékonyági és kegyeleti faültetés Izraelben

Az Élet Menete Alapítvány is csatlakozott ahhoz a nemes kezdeményezéshez, ami egyben egy szép ünnepi szokás, de most egy szomorú esemény kapcsán, még nagyobb összefogást kíván!

Jauárban, a Tu B'Sivatot, a fák és virágok új évét, faültetéssel ünnepeljük. Ennek a szép hagyománynak sajnos ebben az évben különösen fontos szerepe van a katasztrófa miatt! Halálán a Karmel-hegyen hatalmas tűzvész pusztított, mely során 50 négyzetkilométernyi területen megközelítően 5.000.000 fa pusztult el!

Itt a lehetőség, hogy TE is fát, esetleg fákat ültess a Karmel-hegy leégett területén, elhunyt rokonaid emlékére.

Ezt megteheted közvetlenül az alábbi két weboldalon is, de amennyiben nem kívánod adataidat ilyen módon megadni, utald el alapítványunk OTP: 11707024-20453651-es számlaszámára az általad meghatározott összeget, és mi minden hónapban a „faültetés” jelszóval beérkezett összegeket, továbbítjuk a KKL (Keren Kayemet Lelsrael - www.kkl.org.il) szervezetnek Izraelbe.

http://www.ticketbox.co.uk/klk_english/english/Burnt_forests.aspx_code=1048a_code=2

https://secure2.comvio.net/jnl/site/Donation2?df_id=418064180_donation-form1&?sessionid=004-akw9t00x1.app225a

Kérjük, amennyiben érdekel téged vagy ismerőseidet ez a nemes kezdeményezés, bármilyen kérdésed lenne, minden további elkötelezettség nélkül jelezd a fauletetes@eletmenete.hu email címen felénk.

www.eletmenete.hu

Az Amerikai Alapítványi Iskola új projektje a Pincus Fund támogatásával

Kétéves módszertani fejlesztési projektünk szervezeti megújulási folyamatának, amelynek keretében elveink, vallási és szakmai hagyományaink, jó gyakorlataink megőrzése mellett pedagógiánkban, az iskola szervezeti életében és közösségi szerepvállalásában egyaránt új utakat, új megoldásokat keresünk.

Terveink megvalósítását az L.A. Pincus Fund for the Jewish Education in the Diaspora 15 000 USD összegű anyagi támogatással, a Jeruzsálemi Héber Egyetem Melton Centerének professzorai széles körű nemzetközi tapasztalataikkal, kutatási eredményeikkel segítik.

A projekt keretében folyó fejlesztés három fő célja

1. Integratív tanulási modulok kidolgozása

Első célunk szakmai, módszertani jellegű. Olyan tanulási egységek kifejlesztésére törekszünk, amelyekben a zsidó vallási ismeretek és a világi tantárgyak témakörei, tudásanyagai integráltan jelennek meg, egymást kiegészítve, egymással kölcsönhatásban egységes világméretet közvetítenek a tanulók számára.

Ez a tananyag-fejlesztési munka módszertani megújulást is igényel. A projekt keretében tanáraink a korszerű, kooperatív tanulási környezet kialakítását, a tantárgyi integráció lehetőségeit sajátítják el.

Az integrációs modulok négy nagy témakörhöz kapcsolódnak: ünnepek,

bikur cholim, cedaka, valamint a magyarországi zsidó közösségek története.

2. A zsidó hagyományok terjesztése az iskola falain belül és kívül

A projekt keretében kidolgozott és végrehajtott oktatási modulok segítségével a zsidó hagyományok megismerését, megélését biztosítjuk nem csupán diákjaink, hanem szüleik, rokonaik, valamint az iskolánkat körülvevő közösségek számára is. A projekt keretében létrejövő diákmunkák, az egyes modulok keretében szervezett események az informális tanulás páratlan lehetőségeit kínálják.

3. Közösségi szerepvállalás

Iskolánk hitvallása szerint feladatunk nem kizárólag diákjaink nevelése-oktatása, közösségi központként is igyekszünk működni. Projektünk az egyes modulok záróeseményein keresztül a közösség építését is szolgálja. Ezekre az eseményekre a zsidó közösség bármely érdeklődő tagját szeretettel várjuk. Ezek a jó hangulatú, tartalmas programokon a tanulók bemutatják mindazt, amit a modul feldolgozása során elsajátítottak, így adva át a megszerzett tudást tágabb környezetüknek. Munkánkat a tanárok és a diákok képviselői mellett a szülők és a közösség küldöttségéből álló Tanácsadó Testület segíti, így ezen csoportok képviselői ötleteikkel, tanácsaikkal, kritikáikkal aktívan részt vesznek az oktatási modulok kialakításában.

A projekt keretében januárban tu bisvátal foglalkoznak a wesselényis

diákok. Hét tantárgy együttműködésében dolgozzák fel az ünnephez tartozó vallási és világi ismereteket. A modul záróeseménye a tu bisvát széder lesz, amelyet a hagyományos tanítás és áldások, az ízletes gyümölcsök mellett óvodásaink, tanulóink előadásai, kiállításai, prezentációi tesznek színes, izgalmas programmá.

Mindenkit szeretettel várunk **2011. január 20-án, 15.30-kor**, az Amerikai Alapítványi Iskola dísztermébe tu bisvát széderünkre!

בר מצוה

A Nagyfuvaros utcai körzetben tartották Dávid Zacharia Ben Joszéf bár micva avatását. Glitsenstein Smuel rabbi végezte az ifjú felkészítését, aki szépen, hagyományos dalmon olvasta fel Vájchi haftaráját.

Az ünnepélyes felnőtté avatás után az édesanya, Judit, és a körzet kidust adott. Az eseményen sok családtag, ismerős és érdeklődő vett részt. Glitsenstein Smuel rabbi, Streit Sándor elnök és a család részéről az Érsekújvárról jött Messinger Tibor köszöntötte az immár felnőttként a minjában is beszámító fiatallembert. Dávid megköszönte édesanyjának és Smulik rabbinak a felkészítést, valamint a sok vendégnek a jelenlétét.

fuvarpress

IFJÚSÁGI ROVAT

Ünnep ünnep hátán

Nagyjából még ki sem hevertük a chanukkai nagy fánkeveszetet, mire hirtelen ránk köszöntött az év vége. Természetesen nevezhetjük a polgári év végének, hiszen – remélem, emlékeztek még rá – a zsidó újév (5771-es év) a Gergely-naptár szerinti szeptember 9-én kezdődött. De azért ne gondolja senki, hogy például Izraelben nem ünneplik az e naptár szerinti év végét is! Milyen jó nekünk, hogy mi egy esztendő alatt két évet is elbúcsúztathatunk!

Januárban is lesz egy ünnep, méghozzá a legtermészetközeli fajtából. Svát hónap 15-e, ami idén január 20-ára esik, a hagyományok szerint a fák ünnepe. A fák újévének is nevezzük. Ha már egyszer új év, akkor ők se maradjanak ki! Egyébként azt tudtátok, hogy a zsidó naptárban négy újév is van? Niszán hónap elseje a királyok és ünnepek újéve, elul elseje a tizedek újéve, tisri elseje a zsinagógai újév és egyben a naptári év kezdete, és ez a mostani, a svát 15-e, a fák újéve. És hogy miért is szentelünk ekkora tiszteletet a fáknak?

Izrael éghajlata nem a legkedvezőbb a növényzet számára, így nagy figyelmet kell fordítani a mezőgazdaságra és a zöldterületek védelmére. Már az ókorban bevezették a fák újévét és azt, hogy a fák termését nem szabad megenni az első három évben. Svát hónap 15-én pedig fiatal facsemetéket ültetnek szerte az országban. A Bölcsék úgy tartották, hogy ezen a napon derül ki, melyik fa fog fejlődni és melyik nem marad meg. Izraelben örülhetnek a diákok, hiszen az iskolások – követve a hagyományokat – ezen a napon elmennek fát ültetni. De azért nem jár ám munkaszünet erre a napra!

Mi Magyarországon nem szoktunk fát ültetni, viszont megtartjuk az ünnep kevésbé dolgozó részét: mégpedig minél többfajta gyümölcsöt és olajos magvat eszünk. Próbálunk olyan gyümölcsöket választani, amelyek Izraelben teremnek, és onnan jutnak el hazánkba. Ilyen például a füge, a datolya, a mazsola, az olajbogyó, a szőlő, a gránátalma, a mandula... De ez még nem elég, hiszen 15-féle gyümölcsöt szokás ilyenkor enni, és nem is akármilyen sorrendben!

Először esszük azokat, amelyeknek a külső héja kemény (nem ehető), például: banán, dió, mogyoró; aztán jönnek azok, melyeknek a külső része puha és a belseje kemény, például: sárgabarack, olajbogyó, datolya; és utoljára esszük meg azokat a gyümölcsöket, amelyeknek minden része ehető, például a málna és a füge.

Ha nem voltál még tu bisvati programon, akkor épp itt az ideje, hogy kipróbáld, milyen is az. Ajánlom például:

– a Bálint Házat, ahol egész délutános programokkal készülnek január 16-án, vasárnap;

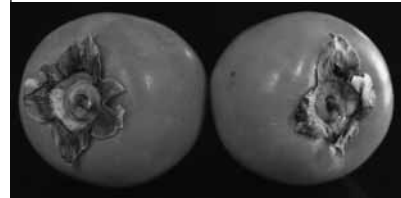
– az Izraeli Kulturális Intézetet, ahol január 20-án 17 órától 18.30-ig közös főzés lesz Fűszeres Eszterrel, akinek gasztroblogját a neten is megtalálod, és csodákat képes művelni, majd ezután tu bisvati szederestét rendeznek este 20 óráig, ahol elmesélik a hagyományok eredetét, miközben együtt eszegetjük a gyümölcsöket.

Gyere Te is el valamelyik (vagy még jobb, ha mindegyik) programra!

VAZSÓ

Játék

Mai számunk játékkérdése a bemutatott ünnephez kapcsolódik. A képen egy gyümölcs látható. Kérdésünk: vajon ez a gyümölcs terem-e Izraelben, és ha igen, akkor ott kint hogy hívják?

Előző számunk játéka helye megfajta:

Fénykép: a Dohány utcai zsinagóga tornyai hátulról

Kakukktojás-kereső: először is,

hogyan köti össze a felsorolt híres embereket? Természetesen az,

hogyan zsidó családba születtek. És

hogyan épp mi vagy ki nem tartozik a felsorolásba? 1. Anne Shirley,

aki nem színész, hanem filmszereplő;

2. Deutsch Ignác, aki nem tudós,

hanem festőművész;

3. Fekete László, aki nem rabbi, hanem főkantor;

4. Sráddha, amely nem a zsidó hagyományokhoz, hanem az indiai kultúrkörhöz kapcsolódik;

5. langalló, amelynek fogyasztása ugyebár távol áll a zsidóság szokásaitól (tejes-húsos együtt evésének, sertéshús fogyasztásának tilalma)

Körzeti kitekintő

Szeged

Az idei chanukka különleges eseményt tartogatott számunkra. Hitközségünk dísztermében mintegy százan gyűltek össze, hogy ajándékokkal és jókívánásokkal halmozzák el Jakity Attilát és Mónit, akik ezen a napon kötöttek házasságot a zsidó törvények szerint. A kántori funkciót Kellermann Izhak végezte, a rabbi feladatokat közösségünk vallási vezetője látta el. Természetesen az esketési szertartást követően gyertyát gyújtottunk, majd elfogyasztottuk a finom vacsorát, amelyet asztali áldással zártunk. Ezzel az este még nem ért véget, hiszen közös tánc és éneklés koronázta meg a napot. Közösségünk nevében Ábrahámnak és Sárának azt kívánjuk, hogy otthonukat töltsse meg fényvel a hagyomány.

M. Zs.

Olvasóink véleménye

Kardos Péter megelevenítő megemlékezése közös tanárunkról, Richtmann Mózesről (Új Élet, 2010. 12. 15.) készített az alábbiak közlésére. Schindler József szegedi főrabbi indítványára és szerkesztésében az 1954–55 években megjelent egy géppel írott kiadvány „Vidéki Rabbikar Körlevele” címmel.

Ennek a kiadványnak egyik száma, az „Emlékfüzet Dr. Richtmann Mózes professzor 75. születésnapjára”, 1955-ben készült. Ebben a 109 oldalas füzetben kevés kivétellel a teljes neológ rabbikar dolgozataival tisztelgett a jubiláns előtt. A munkák java tudományos és korabeli tematikája révén mindmáig figyelemre méltó. Scheiber Sándor, Róth Ernő, Bernáth Miklós, Benoschofsky Imre, Gleichmann Emil, Katona József, Komlós Ottó, Klein Tibor, Löwenheim Miksa, Schwarcz Mór, Schweitzer József, Schindler József, Teichman Jakab, Weisz Miksa voltak a szerzők. Az akkori tanítványok sorából Schmelzer Menachem, Szappanos Ádám és e sorok írója szerepelnek közleményekkel a kiadványban. A MIOK 1955. november 30-án vacsorát adott ez alkalomból az Országos Rabbistület tagjai számára a Goldmark Teremben. Szép, emelkedett hangulatú eseményként maradt meg emlékezetemben. Nagy megtiszteltetésnek vettem, hogy egyedüli hallgatóként a meghívottak sorában, az intézeti hallgatótársak nevében szólhattam az ünnepelhez.

Schmelzer Hermann Imre

Mondd, hogy sólet, és mondom az ezer gondolatomat

Sóletológia egy mondatban

Annak ellenére, hogy a sólet számtalan fontos dolog szimbóluma, annak ellenére, hogy az én meglehetősen egészséges országomban a menzákon népszerű a sólet a diákok körében, annak ellenére, hogy Heinrich Heine verse a sóletről, a Sábész hercegnő, gúnyvers Friedrich Schiller Örömdójára, annak ellenére, hogy megtanultam a nagymamánál, hogy egyszerűen nem tudja elrejtetni előlünk az éjjel csendesen zümmögő sóletet a sütőben, annak ellenére, hogy az iraki zsidók tebtünek hívják és a csirke bőre alá rizst tömnek és Marokkóban dafinának vagy skinának hívják és fahéjjal vagy gyömbérral ízesítik és Tunéziában kölessel tálalják a chanukkai ünnepi sóletet és ráadásul a spanyol verziót adafinának vagy kokinónak mondják, és annak ellenére, hogy az összetevők íze keresztülhatolnak egymáson és minden konyhában más ízeket kevernek ki, annak ellenére, hogy az anyukám nem teszi vissza tálalás előtt a sütőbe, de a nagybátyám igen, annak ellenére, hogy régen a stétiben a pékségbe vitték melegen tartani, annak ellenére, hogy olyanra sikerül a sólet, amilyen kedves a vendég, annak ellenére, hogy zsinagógába kell menni imádkozni a gyomor helyreállításért, annak ellenére, hogy egyszer egy nem zsidó barátom sóletet készített és nem mertem bevallani neki, hogy még sose ettem lila sóletet, és annak ellenére, hogy azt mondják, a sóletnek nem finomnak, hanem család- és barátösszehozó ízűnek kell lennie, annak ellenére, hogy van, akinek ez egy kulináris élvezet, míg másoknak, kiadós étel lévén, nehéz kötelesség, és annak ellenére, hogy a sóletnek és nekem van közös történetünk, annak ellenére, hogy a tíz földi kulináris boldogságból kilencet a sóletnek köszönhetünk, annak ellenére, hogy a sólet a családot jelenti és a hatásáról szóló vicceket, annak ellenére, hogy létezik téli sólet, nyári sólet, csirkesólet, marhasólet, vegetáriánus sólet, bab nélküli sólet, halas sólet és makarónis sólet, és annak ellenére, hogy a sólet a zsidóságom melegágya, nem szomorkodom, ha nincs sábeszkor sólet, egyszerűen azért, mert becsukom a szememet és mind az ezer ízét érzem.

Vadász Éva (az írás a B'nai B'rith Young Adult Forum pályázatán első díjat nyert)

APRÓHIRDETÉS

VEGYES

Üzemorvosi, házi orvosi rendelés Zuglóban, Vezér u. 156. VITAPHARM. Hétfő-szerda 15-16-ig. Dr. Szigeti Miklós, tel.: 220-0230.

Fogorvosi rendelőm címe: XIII., Szt. István krt. 4. III. 1. Tel.: 320-4778, 06-20-496-2223, dr. Virág Péter.

Örömmel tudatjuk, hogy a Rabbistület és a Mazsihisz vezetősége megállapodott David Goldberg mohéllal (Németország), aki zsidó fiúgyermek körülmetélését vállalja. Amennyiben az Ön családjában ilyen szimchá (öröm) van, kérjük, jelentkezzen a Rabbiságon a 413-5580-as telefonszámon vagy a rabbistulet@mazsihisz.com e-mailen keresztül, hogy a gyermeket Ábrahám szövetségébe felvehessük.

Könyvnyomatás, színes nyomtatás, fénymásolás, plakátnyomatás. Messenger. 06-20-934-9523, www.rcontact.hu

Tóratekercsek, tfilinek és mezüékek számítógépes ellenőrzése és javítása. Farnadi-Jerusalími Márk. Telefon: 06-70-932-8275, e-mail: sofer@sofer.hu, weboldal: www.sofer.hu

Kiadó Bp. I., Attila úton 81 m²-es, kétszobás, összkomfortos lakás. Érdeklődni lehet munkaidőben a 413-5540 telefonon.

Kiadó Bp. VII., Thököly úton 81 m²-es, kétszobás, összkomfortos lakás. Érdeklődni lehet munkaidőben a 413-5540 telefonon.

Farkas Zsolt vízvezeték-szerelés, gázkészülék-javítás, lakásfelújítás. Tel.: 242-2028.

Megbízható, precízen dolgozó nő bejárónői munkát vállal. Telefon: 06-20-352-4872.

Diplomakötés (aranyozás héber betűkkel), naptárkészítés, színes nyomtatás. Koós Erika, +36-20-314-3131, tereznyomatatas@gmail.com

Szép környezet, jó levegő. Pátyon 3,5 szobás lakás (kert, pince, beépíthető padlás) áron alul eladó, esetleg kiadó. 19 millió Ft. +36-20-912-3343.

KASTÉLYOK BEREZDÉSÉHEZ vásárolok nagyméretű, kisméretű festményeket, **EZÜSTTÁRGYAKAT**, 12 személyes evőeszközöket, cukor-dobozokat, gyertyatartókat, tálakat stb., Kovács Margit, Gorka kerámiáit, herendi, meissen, Zsolnay porcelánokat, régi álló, fali, asztali díszórákat, antik, barokk bútorokat, tabernakulumot, szekretert, reneszánsz dolgozószobát, bronz-, fa-, márványszobrokat (hibáskat is). Teljes hagyatéki első vezetőként a legmagasabb árat fizetem, **KÉSZPÉNZBEN**. Díjtalan kiszállítás, értékbecslés, vidékre is. **ÜZLET: I. KER.,**

ÚJ ÉLET

a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetségének lapja
1075 Budapest, Síp u. 12.
Telefon/fax: 322-2829
E-mail: ujelet@bzsh.t-online.hu

Főszerkesztő:
Kardos Péter
Olvasószervező:
Gábor Zsuzsa
Kiadótulajdonos:
Mazsihisz
Előfizetési díjak:
Belföldön: 1 évre 3120 Ft
Külföldre 5760 Ft/év
USA és Izrael: 6240 Ft/év
Az összeg valutában is befizethető az aktuális árfolyamon.
OTP bankszámlaszám:
11707024-22118480
OTP SWIFT kód:
(BIC) OTPVHUBH
IBAN:

HU66 1170 7024 2026 2095 0000 0000
Terjeszti a Magyar Posta Rt. Hírlap Üzletág, előfizethető a kiadónál.
Postacsek: 11707024-22118480
Terjesztéssel kapcsolatos reklamációk intézése a 06-(80)-444-444-es ingyenes zöldszámon.
Szedés: WolfPress Nyomdaipari Kft.
Nyomatás:

VESZPRÉMI NYOMDA ZRT.

ISSN 0133-1353

BATTHYÁNY U. 10. 201-6188, 06-20-323-4104, kastelyberendezes@citro-mail.hu

Mátyásföldön kertés ház áron alul sürgősen eladó. 06-36-488-501.

Kétszobás, teljes felszereltségű, önálló apartman turistáknak kiadó a Corvin sétányánál. +36-30-658-9282, androdyeva9@gmail.com

Manikűr, pedikűr. Hívásra házhöz megyek. 06-20-551-4580.

Alternatív nyirok, cellulit (fogyasztó) masszázsa. 06-70-617-7809.

Gépirásvállalót keresek. Tel.: 337-2085.

Budapest–Auschwitz–Birkenau–Budapest

Az Élet Menete napja – 2011. május 2. – Jom hásoá napja
Utazás: április 30. – május 3., autóbusszal
Program (tervezet)

Április 30., szombat

- **23.00:** Találkozó, regisztráció a Dohány utcai zsinagóga előtti téren
- **23.45:** Indulás autóbusszal

Május 1., vasárnap

- **Kb. 08.30:** Érkezés Krakkóba
 - **09.00:** Reggeli
 - **10.00:** Városnézés Krakkóban
 - **14.00:** Hotel elfoglalása
 - **18.00:** Vacsora
- FIGYELEM! Az út folyamán csak 2 helyen tartunk egészségügyi piHENŐT, kérjük megértésüket.**

Május 2., hétfő

- **06.00:** Reggeli
- **07.00:** Indulás Auschwitzba
- **08.15:** Érkezés az Auschwitzi Múzeum parkolójába
- **08.30:** A tábor megtekintése
- **12.00:** Megemlékezés a 18-as számú magyar barakk előtt, csak a magyar küldöttség részvételével
- **13.00:** Indul az ÉLET MENETE – közösen átsétálunk Birkenauban az 53 országból érkező zárandokokkal
- **15.00:** Nemzetközi megemlékezés Birkenauban
- **16.00:** A tábor megtekintése
- **18.00:** Indulás Budapestre

Május 3., kedd

- **Kb. 03.00:** Megérkezés a zsinagóga elé

RÉSZVÉTELI FELTÉTELEK

Kedves Érdeklődő Barátaink!
Sajnos a nehéz gazdasági helyzet alapítványunkat is súlyosan érinti, ezért a 2011. évi támogatásainkkal kapcsolatos jelenlegi információink birtokában egyelőre csak 1 db autóbusszal merjük vállalni meghirdetett zárandoklatainkat. A kuratórium mindent elkövet azért, hogy ez a helyzet változzon és egyéb forrásokhoz juthassunk, hogy 2011-ben az elmúlt évekhez hasonló-

Hírek, események röviden

– **Az Alapítvány a Szegedi Zsinagógaért** kuratóriuma ezúton köszöni meg a 2009. évi személyi jövedelemadó 1%-ának felajánlását. A támogatás összegét, a 67 fő által adományozott 1 millió 638 ezer 103 Ft-ot, kiegészítve egyéb adományokkal és támogatásokkal, a zsinagóga folyamatos rekonstrukciójára és az annak érdekében szervezett kulturális rendezvények támogatására használtuk fel. A 2011. évben is számítunk a 2010. évi támogatóink hozzájárulásaira a folyamatos rekonstrukció során. Adószámunk: 18451621-2-06.

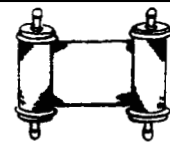
– **Pászkarendelés.** Kérjük a vidéki és budapesti körzeteket, hogy a pászkarendelést a szokásos módon február közepéig a szertartas@mazsihisz.com címre elküldeni szíveskedjenek.

Nyugdíjas, megbízható, gyakorlott nő kéthetenkénti rendszerességgel takarítást vállal, a zsidó hagyományok betartásával. Leinformálható. Tel.: 313-4952.

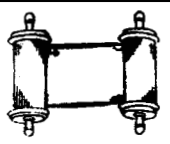
Izraelben már tavaszodik, gyere velünk segíteni! Önkéntes munka Izraelben 2011. február 6-tól február 27-ig, illetve február 27-től március 20-ig! **Jelentkezés: Deutsch János, 06-20-233-8454 vagy lljano@freemail.hu**

HÁZASSÁG

20 év tapasztalatával várom önt, amennyiben társra vágyik. Az emberi sorsok segítése, a társkeresés számomra hivatás. Nyugdíjasoknak kedvezmény. Elérhetőségeim: Györgyi asszony, 326-5989, reggel 8–10-ig, este 20–22-ig. E-mail: gyorgyi11@vivamail.hu

IMÁIDÓK

Templomok	Péntek	Szombat	Péntek	Szombat
	este	reggel	este	reggel
	Jan. 21.	Jan. 22.	Jan. 28.	Jan. 29.
Hősök	17.00	9.30	17.00	9.30
Frankel L. út 49.	17.30	10.00	17.30	10.00
Hegedűs Gy. u. 3.	16.20	9.30	16.30	9.30
Vasvári P. u. 5. (Iubavicsi)	17.30	9.00	17.30	9.00
Thököly út 83.	17.30	9.00	17.30	9.00
Hunyadi tér 3.	17.00	9.00	17.00	9.00
Bethlen tér 2.	17.30	9.30	17.30	9.30
Nagyfüvaros u. 4.	16.20	8.00	16.30	8.00
Rabbiképző-ORZSE (Békkocsis u. 2.)	18.00	9.00	18.00	9.00
Kazinczy u. 27.	16.20	8.00	16.30	8.00
Alma u. 2.	16.20	8.45	16.30	8.45
Kórház (Amerikai u. 53.)	15.30	7.30	15.30	7.30
Páva u. 39.	18.00	9.30	18.00	9.30
Dózsa Gy. út 55.	17.00	9.30	17.00	9.30
Berzeviczy u. 8.	18.00	9.00	18.00	9.00
Károli G. tér 5.	18.00	9.00	18.00	9.00
Visegrádi u. 3.	17.00	9.00	17.00	9.00
Dessewffy u. 23.	16.20	9.00	16.30	9.00
Teleti tér 22. (szefárd)	18.00	8.45	18.00	8.45
Lauder iskola (Budakeszi út 48.)	18.00		18.00	
Pesterzsébet (Zamárdi u. 7.)	17.00		17.00	
	Vidéken			
Hódmezővásárhely (Szt. István tér 2.)	17.00		17.00	
Vác (Eötvös u. 3.)	17.00		17.00	
Kecskemét (Nagykőrösi út 5.)	18.00		18.00	
Székesfehérvár (Várkörút 19.)	18.10		18.10	
Győr (Kossuth L. u. 5.)	17.00		17.00	
Szeged (Gutenberg u. 20.)	17.00	9.00	17.00	9.00
Debrecen (Pásti u. 4.)	16.10	8.00	16.20	8.00
Nyíregyháza (Mártírok tere 6.)	16.10	8.00	16.20	8.00
Miskolc (Kazinczy u. 7.)	16.15	8.00	16.30	8.00
Pécs (Füred u. 1.)	17.30	10.30	17.30	10.30
Kiskunhalas (Petőfi u. 1.)	17.00		17.00	
Szombathely	17.00		17.00	
Kaposvár (Berzsenyi u. 14.)	17.00		17.00	
Nagykanizsa (Fő u. 6.)	17.00		17.00	
Keszthely (Kossuth L. u. 20.)	17.00		17.00	
	N A P T Á R			
Január 20. csütörtök	Svát 15.		Tu bisvát	
Január 21. péntek	Svát 16.		Gyertyagyújtás: 4.09	
Január 22. szombat	Svát 17.		Szombat kimenetele: 5.19	
Január 28. péntek	Svát 23.		Gyertyagyújtás: 4.20	
Január 29. szombat	Svát 24.		Szombat kimenetele: 5.28	
			Újholdhirdetés	

ZSIDÓ VILÁGHÍRADÓ

Kuba

Raul Castro chanukka negyedik napján felkereste a havannai zsidó zsinagógát, és meggyújtotta az ünnepi lángokat. Adele Doran asszony, a közösség elnöke üdvözölte a kipában érkező elnököt, akit Mózes öt könyvével ajándékozott meg. Ez volt az első alkalom, hogy államfőként Raul Castro a zsinagógába látogatott. Az eseményt az állami televízió is közvetítette. Castro beszédében kijelentette: „nagy örömet jelent számomra, hogy az ünnepen együtt lehetek a közösség tagjaival”. Hangsúlyozta, hogy szeretne máskor is visszatérni, és jobban megismerni a kubai zsidók életét. Jelenleg mintegy 1500 hittestvére él a szigetországon.

Izrael és Görögország

A Gázába tartó hajók feltartóztatása miatt megromlott izraeli-török viszonytal párhuzamosan javultak a Görögország és Izrael közötti kapcsolatok, amelyek korábban formálisak voltak. A múlt év júliusában George Papandreu görög miniszterelnök Izraelbe látogatott, amit Benjamin Netanjahu néhány héttel később visszonzott. Októberben a két ország katonai egységei közös hadgyakorlatot tartottak. A Carmel-régióban történt tűzvész megfékezésére a görög kormány öt tüzoltó repülőgépet és más felszereléseket küldött. 2010-ben mintegy 250 000 izraeli turista látogatott az országba, ami az előző évhez képest kétszáz százalékos növekedést jelent. Arje Mekelel athéni izraeli nagykövét szerint „a kapcsolatokban új fejezet nyílt”, ami lehetőséget teremt a két állam közötti sokoldalú együttműködés fejlesztésére. A görög kormány egyébként hivatalosan elítélte Szerafim piruszi patriarchának a MEGA TV-ben tett antiszemita és holokauszt tagadó nyilatkozatát. A pozitív változásokat megelégedéssel fogadta a mintegy ötezer fős görögországi zsidó közösség is.

Bahrein

Hamad ibn Isa Al Kalifa, Bahrein királya Nancy Khadori zsidó származású asszonyt jelölte a törvényhozás felsőházának, a negyvenfős Shura tanácsnak egyik új tagjává. Khadori az Irakból bevándorolt zsidó családhoz tartozó Huda Nono asszony helyét foglalta el, akit korábban az ország washingtoni nagykövete neveztek ki. A Golf-öbölben fekvő, alig 700 négyzetkilométer területű alkotmányos monarchiának mintegy 800 000 lakosa van. A népesség 99 százaléka muzulmán, többségük a síita irányzathoz tartozik. A zsidók száma mintegy 50 főre tehető, akik Jemenből, Iránból és Irakból érkeztek az országba. A kis közösségnek temploma és temetője is van. A kormány Izrael államot nem ismerte el, de a vallási toleranciát mutatja, hogy zsidó személyek magas állami tisztségeket töltenek be.

Izraeli közvélemény

A Brookings Intézet felmérése szerint az izraeli zsidók 51 százaléka negatív, 41 százaléka pozitív véleménnyel van Obama elnökről. 78 százaléka kedvezően ítéli meg az Egyesült Államokat, 12 százalék viszont nem. A palesztinokkal való békekötés esetén a válaszadók 36 százaléka szükségesnek tartja, hogy ehhez az egyik előfeltétel Izraelnek mint zsidó államnak az elismerése legyen. 23 százalék erre nem tart igényt, 39 százalék szerint jó lenne, de nem szükséges. A megkérdezettek 71 százaléka azonban egyetért azzal, hogy „Izrael a zsidó nép és az összes állampolgár hazája”. Az izraeliek 47 százaléka nem hisz egy izraeli-arab békekötés lehetőségében, 43 százalék szerint „elkerülhetetlen, de ehhez idő kell”. A lakosság mindössze nyolc százaléka reméli, hogy a béke öt éven belül megvalósulhat.

kovács

Halálozások

Szomorú szívvel tudatjuk, hogy **Szurányi (Schultheiss) István** életének 84. évében méltósággal elhunyt. Reméljük, hogy lelke megnyugszik és megtalálja örökké keresett, eltűnt családtagjait. Temetése 2011. 01. 12-én volt a Kozma utcai izraelita temetőben. Búcsúzik tőle a családja. (x)

Gázszereles

- Gázberendezések, gázvezeték új szerelés hatósági engedéllyel
 - Időszaki kötelező ellenőrzése (2008. XL. tv. 89.§ [6])
 - Vízóraszerelés
 - Fűtőszereles, fürdőszoba-felújítás
- FRANK** 1063 Budapest, Szív u. 28.
Tel.: (1) 331-5743, 06-30-932-3615

Miki újra Pesten

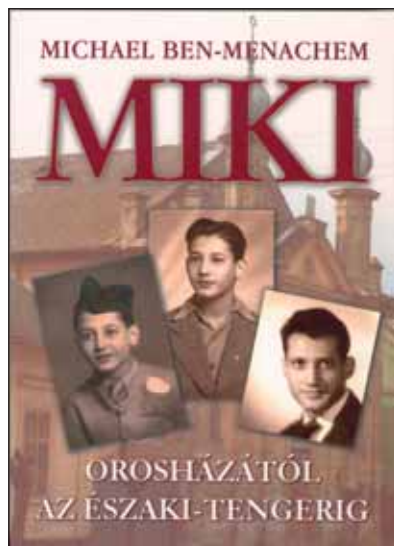
Nemrégiben a könyvbarátok és érdeklődők mellett lelkes baráti kör fogadta a Pestre látogató neves klinikai pszichológust, *Michael Ben-Menachemet*, azaz *Markó Mikit*. Az Alexandra Irodalmi Kávéházban a magyar származású szerzővel *Benedek István Gábor* író-szerkesztő, *Miki* egykori rabbiképzős osztálytársa, valamint *Fazekas Lajos* filmrendező beszélgetett. A kötetből *Helyei László* színművész olvasott fel részleteket.

Ha e frissen megjelent műről nem tudnánk, hogy valódi műfaja memoár, könnyen a kalandregények közé sorolhatnánk. (A szerző „regényéletnek” nevezi.) Főhőse ahhoz a generációhoz tartozik, amelynek tagjai gyerekként éltek át a második világháborút, és fiatalokként azzal telt el, hogy megtalálják saját identitásukat és valódi hivatásukat.

Miki korán elvesztett édesanyja a Színházi Élet alapító-főszerkesztőjének, *Incze Sándornak* volt a húga, igen kreatív és modern asszony.

Néhány közös pesti esztendő után a család Orosházán megvásárolt egy könyv- és papíráru-kereskedést. Míg a beteg édesanyját a fővárosban gyógykezeltek, a nyolcéves Mikit apjával együtt előbb a helyi gettóba zárták, majd különböző munkatáborokon keresztül egy Bécs külvárosában létesített lágerben tartották fogva. Számos szerencsés fordulat kellett ahhoz, hogy apa és fia életben maradjanak. Kettejük kalandokkal teli hazatérését a szerző úgy meséli el, mint a népmesei legkisebb fiú. Ben-Menachem meglepően élesen emlékszik az apró mozzanatokra, a pajtásaira, a sőt, a jellegzetes ízekre és illatokra is.

A hazatérés után már semmi nem volt úgy, mint azelőtt. Édesanyja meghalt, az otthonukat már a gettóba vonulás legelső napján kifosztották. Miki azonban (túl)élte akar: kiváló úszó, és egyszemélyes színházként szórakoztatja osztálytársait. Amikor az apja újránősül, fiát a szegedi kollégiumba írják – talán ott erősödik

fel a kamaszban a szabadság iránti vágy. Ez hajtja évtizeden keresztül. A legkülönbözőbb munkákból tartja fenn magát, a tanulást mellett nyaranként a betakarítást felügyeli. Ezekben az időkben már a NEKOSZ tagja, de ez a korszak sem tart soká, mert apja „egyéb” származása miatt távoznia kell a kollégiumból. Közben kiderül, hogy több területen is tehetséges: jól rajzol, kiválóan fogalmaz, remek dramaturgiai érzéke van, az érettségije kitűnően sikerül, de továbbtanulásról a „családi priusz” miatt szó sem lehet. Anyagmozgató, majd kereskedő... és amikor révbé érhetne, mindig továbbáll. Egyre inkább szeretné áttörni a korlátokat; tanulni és utazni vágyik.

Amikor úgy tűnik, hogy minden magyar egyetem bezárult előtte, felveszik a rabbiképzőbe. Könyvében szeretettel emlékezik mesterére, *Scheiber Sándorra*, és felsorolja osztálytársait – köztük *Benedek István Gábert* és *Kardos Péter* főrabbit, az Új Élet főszerkesztőjét. Miki azonban a szemináriumot sem fejezi be.

Elvégez egy fotóstanfolyamot (később éveken keresztül *Nádas Péterrel*, a későbbi íróval fotóriporterként járja az országot), majd újabb családi változások (korai házasság) és váratlan fordulatok (1956 októberre) következnek, és a vívódás, hogy menjen-e vagy maradjon. Egy idő után a cél egyértelmű: menni, menni, menni. Végül, ami többszöri próbálkozás ellenére sem jött össze 1956-ban, az egy belgrádi hajóút során sikerül az 1960-as évek elején.

Ennek a szökésnek azonban nagy ára van: elvált felesége azzal bünteti, hogy végleg elszakítja kislányától. (Ben-Menachem lányának, *Beátának* ajánlja könyvét.)

Belgrádban első útja az izraeli nagykövetségre vezet, onnan pedig izraeli segítséggel Bécsen keresztül Natanjára.

Ha cikkünk olvasója ezen a ponton azt gondolja, hogy Miki végre célba ért, bizony téved. Tervei okokból itt elvágjuk a történet fonalát. Annyit azonban elárulunk, hogy hősiünk – bár nevét héberesíti – mégsem marad túl sokáig Ereben. Kalandok várnak még rá Európa számos vidékén, míg végül Svédországban telepszik le. Uppsalában talál rá igazi hivatására, a pszichológiára, és ott alapít családot.

A könyvet a Hátér Könyvkiadó jelentette meg.

Rojkó A.

Kishon és Czeizel

Elragadtatás nélkül a Spinoza darbjáról

Mindketten helyet kaptak a Spinozában, méghozzá egy és ugyanazon darabban. *Czeizel Gábor* úgy gondolta, hogy *Efrájim Kishon* művét beilleszti a programba. Így vitte színre a Rómeó és Júlia ura című komédiát a pöttömnyi színpadon és a még pöttömnyi nézőtér közönsége előtt.

Kishon neve már abszolút ismert pesti körökben, hiszen 12 műve jelent meg eddig. Stílusa a pesti zsidó humorra épül, hiába a hosszú távollét az őshazától (1949-ben ugyanis kivándorolt Izraelbe). Műveit 37 nyelvre fordították le, az utolsó pillanatig eszményének *Karinthy Frigyes*t tartotta. Hát ez a kis darab, ami Shakespeare-t akarta továbbgördíteni, hogy mi lett volna, ha Júlia és Rómeó túlélnek a halálukat, nem a legbriliánsabb. Az ötlet kiváló, de még azt sem lehet tudni, mennyi ebben a rendező, *Czeizel Gábor* belealkotása.

Talán az a legmulatságosabb benne, hogy kiderül, Rómeó nem tiszta keresztény, de az sem kevésbé profán, ahogy Rómeó a nejehez fordul: „Hova tetted a zoknimat?” – fennkölt kérdéssel. Júlia egy loncsos-lompos hajcsaváros asszony lett, és van egy nagy lányuk, *Lukrécia*, merthogy ez a továbbgördülés Itáliában valósul meg. Nagy megkönnyebbülés, ahogy időnként a valódi Shakespeare-szöveget is belekeverik, annyira, hogy az angol írónak valódi szerepe is van. Megjelenik náluk és egy jó dumcsiznak. Pontosabban Rómeó halálra káromkodja magát. A gumipárnás jelenet egyenesen – hogy kell mondani finoman, hogy gusztustalan? – erkölcsspirító. Erre szokták azt mondani, hogy kevesebb több lett volna, túl sok ötlet nem egymásra épülve, hanem külön-külön jelenik meg, miáltal gyengítik egymást. Az, hogy Bestet olvasnak, vélhetően egy sziporkázó ötletnek számít, de a hol vagyunk kérdést kicsit megzavarja. A zellerfőzelék készítése pedig legalább nyolcszor kap érdemtelenül főszerepet.

A színészeknek módjuk van más-más jelmezben több szerepet eljátszaniuk. Júlia hol Júliát (egyébként a kitűnő *Nagyvárad*i *Erzsébet* alakításában), hol a saját lányát, hol pedig a Dadát játssza. Míg Rómeó időnként Lőrinc barátot alakítja. Shakespeare szerepét pedig *Réti Barnabás* hozza.

Befejezni nem tudom, melyik író nem tudta. Ugyanis elhangzik a kérdés: Finálé nincs? A válasz nem késik: Nincs. És nagy kuncogással itt ér véget.

Hazáig nem tudtam eldönteni, hogy csalogány vagy pacsirta hangja szól-e a színpadról.

Bozsán Eta

Hanna Ortodox Kóser Étterem
HANNA RESTAURANT
 1074 Budapest, VII. Dob u. 35.
 Tel.: 3421-072

Nyitva: Minden nap 08,00 órától 22,00 óráig.
Ortodox kóser ételek! Finom ízek! Házi koszt!
Várjuk Önöket nagy szeretettel!

SPÁNN GÁBOR

Gerontológia

A címben jelzett latin szó annyit jelent: öregedéstudomány. Sose hittem volna, hogy egy egész tudományág épül fel a leépülésemre. Arra emlékszem, hogy kisiskolás koromban írtam egy történelemdolgozatot, melyben ez a mondat szerepelt: őseink általában nem éltek a haláluk napjáig, mert jóval előbb elesetek csatáiban. Számomra ennyi volt a gerontológia. Ez jutott eszembe egy közelmúltbeli élményem kapcsán. Az úgy van, hogy az újságírókat időnként „író-olvasó találkozók”-nak nevezett zsúron mutogatják meg olvasóiknak, bizonyítandó, hogy cikkeiket a fejlődés ellenére nem egyedül egy számítógép írja. Pedig néha jobb lenne! Ilyen találkozóra hívtak meg engem is az egyik zsidó idősök otthonába, ahol rögtön feltették a meglepően provokatív kérdést: Szerkesztő úr! Honnan szerzi a témáit? Én felolvastam egy általam írt tárcát; jöhetett a kávé és a sütemény, baráti beszélgetéssel körítve. Ekkor derült ki, hogy az otthon egyik lakója, egy idős úr, sok évig kollégám volt a Magyar Televíziónál, és a kakaós csiga mellé rögtön került sok emlék is. Férfiak ülünk az asztal körül, éppen ezért bögréből ittuk a kávé. Ennek nagy előnye, hogy kívülről nem lehet látni, mivel van dúsítva a koffein. Talán ez, na meg a gerontológia segített hozzá, hogy egy tudományos értekezésnek is beillő kollektív emlékezés-estet tartunk. A volt kolléga felidézte egyik közös emlékiünket. Az 1960-as években a televízió székházában vele és egy még szárnyát bontogató fiatal tévés férfival naponta egy időben ebédeltünk. Ilyenkor többet figyeltük az étterem bejáratát, mint a feltálat menüt. Tudniillik a felvételi szünetekben berohantak csinos táncosnők, bemondónők, vágóasszisztens lányok. Felidézte a röpködő megjegyzéseket: Nézd, mennyire ki van térdelve a csaj pulóvere!

A 70-es évek végén már jó 30-asok voltunk, vettem át a szót, és persze megváltozott a téma is. A középkorú operatőr megtalálta az apropóját, hogy arról meséljen, miszerint a felesége a múlt hétvégén olyan lecsót főzött, hogy kettéállt tőle a füle. A kvízűsorok fiatal vezetője überelt. Az én nejem töltött káposztája versenyképes a nemzetközi piacon. Én pedig csak annyit tettem hozzá emlékezetem szerint: ha egyszer megkóstolnátok édesanyám sóletjét, éhségstrájkot kezdenétek otthon! Ez az idősök is elmúlt.

A 80-as években még együtt volt az asztaltársaság, mint jó 40-esek. Az egyikünk elővette gyöngyház bevonatú gyógyszeres szelencéjét, és a leves és a fő fogás között bekapta nem kevés piruláját. Rögtön akadt kérdező: Té mit szedsz vényomás ellen? A választ hallván felírta az új gyógyszer nevét egy szalvétára.

Eljötték a 90-es évek, mi még megvoltunk, nyugdíj előtt öt perccel. Azt hittem, már nincs miről beszélgetni. Viszont a fekete humoráról ismert zenei szerkesztő elmesélte: a feleségével kint voltak a temetőben, sírhegyet választottak, déli fekvésűt, mert arra sokat süt a nap.

Emlékeztem rá, hogy a már jó nevű játévezető komoly pofával tette hozzá az elmondottakhoz: ő ugyan zsidó, de soha nem volt vallásos. Spórolásáról híres felesége azt ajánlotta, hogy kérjenek majd szétszórásos temetést. Egy ország által ismert és szeretett hangján kijelentette: kint volt legutóbb egy ilyen, és nem csak túl személytelen, de a közben játszott zene is unalmas. Különbön is – tette hozzá –, engem ne nézzen senki halálom után Neszkafának!

Az én volt tévés kollégám ott, az öregek otthonában, szintén nem vesztette el humorát. Élénken mosolyogva zárta a témát egy bölcseséttel: Tudják, öregkorban bennünket két ronda betegség fenyeget. Az egyik a Parkinson-kór, a másik az Alzheimer. Ha megadatik nekem, hogy választhatok, hát én az Alzheimer fogom, mert inkább felejtsem el kifizetni a sörömet, minthogy kilötyögtessem.

Keresse a hírlapárusoknál és az Inmedio Relay boltokban!

PÓNEM magazin

Előfizetés: **225 Ft**

PóneM, 1242 Bp., Pf: 294,
 email: ponem@freemail.hu

BACHI SZILVIA

100 TEMPLOMI KONCERT

MÁGA ZOLTÁN

ÉS MŰVÉSZ BARÁTAI

MŰSORVEZETŐ-HÁZIGAZDA:
DR. FRÖLICH RÓBERT FŐRABBI

A JÓTÉKONYSÁGI KONCERT FŐVÉDNŐKEI:
DR. ERDŐ PÉTER
 BÍBOROS PRIMÁS, ERSEK

ÉS **PROF. DR. SCHWEITZER JÓZSEF**
 ORSZÁGOS NYUGALMAZOTT FŐRABBI

PURIMI JÓTÉKONYSÁGI KONCERT
DOHÁNY UTCAI ZSINAGÓGA
2011. MÁRCIUS 20. 18.00